

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 19 APRIL 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

En fashionabel damklubb.

STOCKHOLM FINNAS ganska många sällskapliga sammanslutningar af kvinnor, vi ha t. v. Tolfterna, Nya Idun, Kvinnoklubben, men ingen af dessa motsvarar hvad man ursprungligen menat med en klubb; idén har vid omplantering i vår jordmån förändrats efter våra förhållanden. Den för tre år sedan startade Stockholms Damklubb däremot är bildad efter korrekt engelskt mönster med hufvudsakligt ändamål att tjäna medlemmarnas bekvämlighet och mindre för att gifva dem tillfälle att vara tillsammans; sådana erbjudas ju medlemmarna klubben förutan i rikligt mått.

Stockholms Damklubb är bildad närmast på initiativ af fru Mary Boström, född Seaton, och räknar bland sina medlemmar damer utslutande ur det lager af samhället, där lefnadsvanorna äro internationella, det vill lustigt nog säga lagda efter engelskt mönster, och detta har också satt sin prägel på klubben. Vår en-

KRONPRINSESSAN MARGARETA
HEDERSLEDAMOT AF
STOCKHOLMS DAMKLUBB

gelskfödda kronprinsessa har lifligt intresserat sig för klubben och är dess hedersledamot. Utom af fru Mary Boström, ordförande, består styrelsen af fru Märtha Adlerstråhle, vice ordförande, grefvinnan Carl Bonde, fru Thorsten Laurin, fru Viscander, fröken Margaretha Cronstedt och grefvinnan Mary Horn, sekreterare och skattmästare.

Klubben räknar ett hundratal medlemmar, däraf ungefär hälften från landsorten. Inträdesafgiften är 25 kronor och årsafgiften 50 kronor.

Dessa för svenska förhållanden stora afgifter göra det dock möjligt för klubben att till sina medlemmars föfogande ställa en elegant våning, belägen vid Norrmalmstorg i stadens centrum, med matsal, salong, bibliotek, skrifrum och ett par gästrum. Om en medlem vill stärka sig med en kopp te under förmiddagspromenaden, stämma möte med en väninna, telefonera eller skriva bref, har hon blott att gå dit upp. Fruarna från Saltsjöbaden kunna använda Stockholms Damklubb som sin

FRU MÄRTHA ADLERSTRÅHLE
VICE ORDFÖRANDE

FRU MARY BOSTRÖM
ORDFÖRANDE I STOCKHOLMS DAMKLUBB

GREFVINNAN MARY HORN
SEKRETERARE OCH KASSAFÖRVALTARE

Stockholms Damklubb. 1. Salongen. 2. Alice Nordins utställning. A. Blomberg foto.

Stockholmsadress, låta skicka dit sina paket och där fördriva tiden mellan profningen och visiten eller tvärtom. Särskildt fördelaktigt ställer sig medlemskapet för damer i landsorten, som här under sin vistelse kunna bo i klubbens vackra gästrum och disponera öfver dess våning. Damerna från herrgårdarna omkring Stockholm lära också gärna begagna sig af privilegiet.

Alla medlemmar ha dessutom den fördelen att genom sin klubb vara anslutna till den stora Lyceumklubben, ursprungligen bildad i London, nu med filialer, om man så får säga, i Paris och Berlin. Lyceumklubben är visserligen en klubb för konstnärinnor, med sektioner för bildande konst, musik, litteratur, men med någon förändring af sina stadgar har likväl Stockholms Damklubb kunnat få tillstånd att ansluta sig. Dess medlemmar äga därigenom tillträde till Lyceumklubborna i de stora hufvudstäderna och kunna äfven ta in där. Styrelsens sekreterare t. ex. har nyligen begagnat sig af privilegiet att bo på Lyceumklubben i Paris och är mycket nöjd med sin vistelse där. Naturligtvis får Stockholms Damklubb i sin tur bereda sig på att vara värd för utländska gäster.

Den sällskapliga samvaron har emellertid också sitt rum på klubbens program. Hvar 14 dag samlas klubbmedlemmar klockan 3 middagen — tiden vald för att icke fruarna skola dras från hemmet — för att åhöra något föredrag. Så har t. ex. i vinter doktor Lydia Wahlström talat om Fredrika Bremer, fröken Clara Wahlström om "Vaksamhet" och fröken Lotten Dahlgren om Jenny Lind. Dessutom brukar stundom anordnas sällskapsaftnar och en gång om året en större fest, då äfven herrar äro inbjudna.

För närvarande är en skulpturutställning anordnad i klubben af fröken Alice Nordin, som där bl. a. utställer nya porträttbyster af tre charmanta damer ur Stockholms societet: nämligen fru Karin Brunckhorst, född Cederström, fru Karin Tham och fröken Greta Berg, de två sistnämnda utförda i marmor. Dessutom utställer fröken Nordin sina statyetter och några prof på sin armaturkonst. Utställningen var synnerligen vackert anordnad med en slösande rikedom af blommor.

Äfven annan konst är företrädd å klubben, så har t. ex. fröken Thyra Kleen prydt salongens väggar med ett antal af sina teckningar. Och vid något tillfälle har den stora Laurinska kollektionen af etsningar exponerats genom fru Thorsten Laurin, som är en af klubbens medlemmar.

Klicken och Ligan.

AFD. II.

Norra Tullportsgatan.

KAP. VI.

Mamsell Romanti blir både eklärerad och eklaterad.

AMLA FRIHERRINNAN GYLLEN hade passat på och ställt till en liten familjemiddag, eftersom hon i alla fall visste att de ändå skulle be att få komma till henne på kvällen. Ty från hennes fönster i Edelstamska huset hade man ju den präktigaste utsikt öfver Slottet och Strömmen, och ett bättre tillfälle att få åse Vegas mottagande kunde knappast ges.

Den vårblå skymningen silade in genom de djupa fönstersmygarna, de nyfända cigarrerna glimmade som lysmaskar inne i det skumma rummet, och hofrättsvaktmästar Anderberg gick omkring stel och högtidlig och skänkte i den simmiga likören i de små slipade glasen, medan Gina satt borta vid den gamla taffeln.

Hon lekte sakta fram ackompanjemangeltill en af Griegs nya sånger och nynnade orden. Endast en och annan ton lät hon svälla ut, förtona och dö bort i skymningen. I djupaste skuggan, alldeles under farfars porträtt, satt Felix och drömde ynglingadrömmar, medan tant Cornelia med en hektisk röd fläck på hvardera kindknotan, flaxade omkring som en förirrad nattfjäril.

— Det är alldeles förfärligt sådana människoskaror som strömma till, sade Maria von Buhre och bröt vårskymningens stämning. Jag känner mig så ängslig då jag ser stora folkmassor samlade. Man vet aldrig hvad som kan hända. Och så här mellan eld och vatten till som det kommer att bli i kväll.

— Ja, och bland alla gatpojkar och allt slödder, menade Gina, som gått fram till ena fönstret och tittat ut med en liten rysning.

— Näja, hvad det beträffar, så är nog en ann så god som en ann, det kan Tessy intyga, skraftade Felix.

Som en liten furie kom Thérésine infarande från matsalen: — Om du säger ett enda ord om det där, så förlåter jag dig aldrig, aldrig, hör du det, och hon försökte täppa till Felix mun med sin lilla späda hand.

— Se så, bort med tassarna bara. I ett fast grepp slöt han hennes båda händer i sin ena och såg gäckande på henne, då

hon i hjälplös vanmakt försökte slita sig lös. Ett ögonblick fänkte hon böja sig ner och bita hans hand, men så blef hon plötsligt blossröd, höjde stolt sitt mörka hufvud och sade: — Var så god, feging, berätta hvad du vill, jag förlåter dig i alla fall aldrig.

Nu började de stora bli intresserade och undrade hvad det var fråga om.

Jo, när Felix häromdagen gick öfver Johannes kyrkogård på hemväg från skolan, hade han mötts af en högst underbar syn. På en af de stora flata grafstenarna lekte Thérésine och den där lilla nippertippan Mary Wallen med sina dockvagnar och hopprep, medan tre andra småflickor stodo nedanför och gång på gång försökte äntra stenen under rop att det var deras leksten. Men så snart de försökte klättra upp, blefvo de tillbakaslagna. Det är minsann inte så lätt att ta in en fästning och det kan inte nekas att Tessy och Mary hade alla fördelarna på sin sida trots minoriteten. Men till sist, i ett obehagligt ögonblick, lyckades en liten rödhårig en krypa upp på stenen. Felix trodde nästan att det var den där lilla Blenda, som brukade följa Pepparkakan, fastän hon nu var alldeles oigenkännligt smutsig och rufsigt.

— Då skulle ni sett Thérésine, fortsatte Felix. Det blef en äkta flickbrottning med klösningar, luggningar, tårar och skrik, tills att båda rullade ner. Och i detsamma, liksom trollad ur jorden, kom en lång räkel fram bakom en af grafstenarna och började ösa oöfvet öfver dem. Han var alldeles grönblek af raseri och sade att sedan Klicken flyttat upp till Johannes med alla sina sturska ungar, fingo de, som ju bott där i alla tider, inte ha sina lekställen i fred. Och nu var det allt bäst att de först som sist packade sig i väg med sina docksaker och sitt krafs — annars så — Nå?

— Ja, då blef det ju min tur att uppträda på arenan, men som jag var både äldre och starkare, var det inte underligt om den förbittrade ynglingen lade benen på ryggen och sprang.

— Var det Saffransbullen? undrade Didrik intresserad.

— Nej, sade Thérésine, trots sitt fasta beslut att inte öppna mun, det var Franz med örat.

— Men kära Maria, hur kan du låta barnen vara tillsammans så där med alla möjliga — hvarför tar du dem inte hit ner till Skeppsholmen eller Kungsträdgården?

Något svar på frågan fick aldrig friherrinnan Gyllen, ty i det samma fräste ett par raketer till. Alla störtade fram till fönstret,

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Mästern Samuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20% förh. för särsk. begärd plats.

och Thérésine blef ändligen befriad ur kusin Felix fängslande grepp.

Visserligen var det falskt alarm, men tankarna fördes nu in på den aktuella frågan.

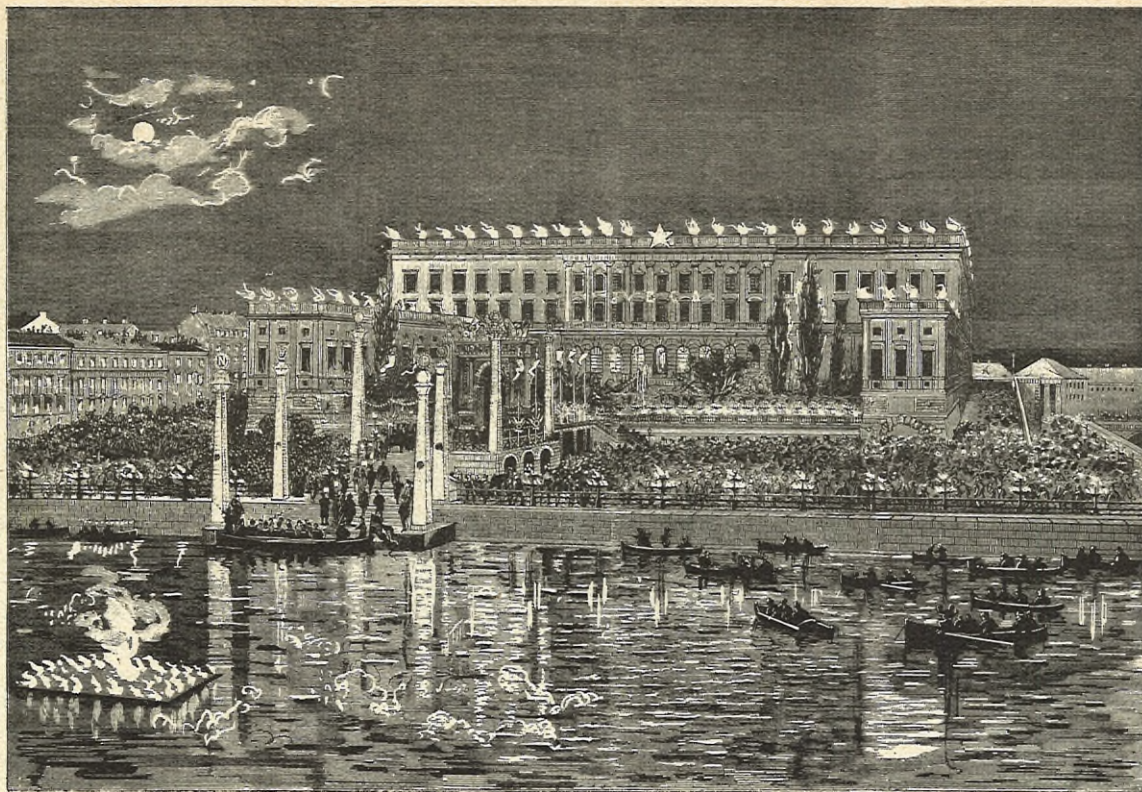
— Aldrig hade svenskarna, menade Carl-Adam Gyllen, kommit sig för att så fira sina landsmän, om det inte varit för den triumffärd de redan gjort genom så godt som hela den civiliserade världen. Vi kunna för skams skull inte gärna vara sämre än de andra, i synnerhet nu när hela världens ögon äro riktade på oss. Ty man kan väl knappast tänka sig ett mer opatriotiskt folk än vårt. Hvert man än kommer

utom Sveriges gränser, se bara på våra grannar, normän och danskar, så höja de sitt eget till skyarna, medan vi däremot afundsamt racka ner på det som är vårt och förklena oss själfva inför främlingar. Hur försvagande detta kan verka på ett land och hvad följderna en gång kan bli af ett sådant nedrifningssystem är inte godt att säga.

— Ja, därför är det en dubbel lycka för vårt stackars småfuttiga land, inföll professor von Buhre, att en gång få samlas i nationell stolthet kring de hjältar, som hedrat oss och gjort oss världsberömda. Att få känna att dådkraft och mod ännu finns kvar bland de våra.

Under tiden, medan samtalets vågor gingo i fallande och stigande, hade det blifvit kväll — men en sådan kväll! Allt efter som skymningen föll, tändes oräkneliga ljus, som flämtande lågade från gasramperna, hvilka klädde husfasaderna i girlander, stjärnor och rutade nät, medan marschaller speglade sina blödande bloss i strömmens mörka hvirflar. Och snart strålade hela staden som ett juvelspanne mellan Saltsjöns svartgröna vatten och Mälarens ännu svagt aftonrodnadsfärgade böljor.

Plötsligt klöfs människomassan, hvilken trots regn och hagelbyar redan i fimmars stått

Nordpolsfararnes landstigning vid Logården den 24 april 1880. Efter en teckning af R Haglund i Ny Illustrerad Tidning.

packad på kajen utanför Grand Hotell, och grundläggargrunden Kraftman pinade sig målmedvetet fram med den hjälplösa lilla Fatima hängande som en syväska vid hans ena armbåge. Utanför norska ministerhotellet stannade han tvärt. Inne i ett mörkt hörn mellan ministerhotellet och Bolinderska huset fanns en liten afsats, och hur det nu skulle gå till, det var hans hemlighet, men där ämnade han i alla fall placera sin själs utkorade. Ifrån den där nischen skulle hon få se allt så fint och bra som om hon sutte på själfva den kungliga läktaren, utan att själf behöfva bli sedd af en enda människa.

Nu — nu ljöd raketsignalen bakom Kastellholmen och en förväntansfull rysning grep de tålmodiga skarorna.

Om Blockhusudden stack en mängd rödgröna dansande ljus fram — det var Vegas och alla de mötande ångarnas signallykter. Men snart kunde ett mörkt skrof, som skilde sig från de andra och ensam gled uppför Strömmen, urskiljas. På den höga resningen, den korta, långt mot aktern placerade skorstenen och de tre smäckra masterna igenkändes Vega, och en tystnad mäktigare och mer gripande än det mest stormande jubel föll öfver de hundra tusenden, som gått för att möta sitt lands hjältar.

Då, i samma sekund, var det som om en sagans fé vidrört Stockholm, Sveriges klapande hjärta.

Från Södra bergen rann en flod af eld. Kalkljusens och de bengaliska eldarnas brokiga sken blandade sig med det elektriska hvita ljuset. Hela Sjökrigsskolan flammade som en enda transparang, spetsgaflarna och dentellerna på kanoniärkasern på Skeppsholmen tecknade sina strålande konturer mot den mörka himmeln. På engelska konsulatet vid Skeppsbron lyste ett lakoniskt: "Welcome, Vega. Well done" — medan uppe på slottstaket en jättstor nordstjärna i kronglastransparang kastade sina bländande strålar öfver sjö och stad och pots-å-feuerna flammade från slottsflyglarna.

Just i samma ögonblick som det världsberömda skeppet stolt gled fram mot kungaborgen och i det flödande ljuset några mörka små gestalter klart kunde skönjas uppe på däck, bröt månen fram genom de vårligt oroliga skyarna, gjutande sin välsignelses silfver öfver männen ombord. Då tårades ögonen, hjärtan klappade och läppar skälvde. Den mäktiga, nästan beklämande tystnaden brast ut i ett befriande jubel, medan kanonerna dånade och raketkistorna fyllde luften med smattande, fräsande guldregn.

Det var en saga ur Tusen och en ur Tusen och en var så att Thérésine, glömsk af all sin vrede, darrande sökte skydd bakom kusin Felix rygg. Det kändes som om de allesamman skulle brinna upp i en eld af hänförelse och extas.

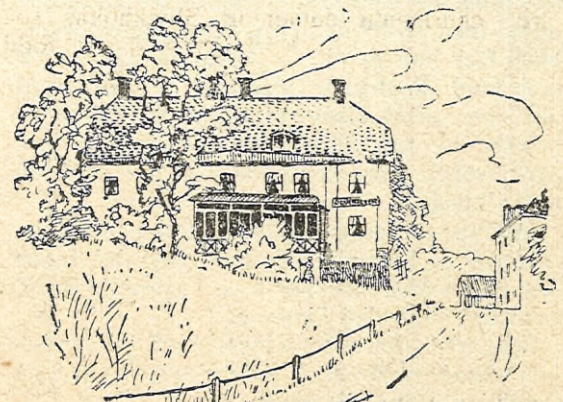
Professor von Buhre måste gång på gång ta af sig glasögonen och torka bort den skymmande imman, Marias tårar runno oafbrutet utan att hon ens visste af det och Ginas svartglänsande ögon drucko girigt in det praktfulla skådespelet. Att Carl-Adam lagt sin arm om lifvet på henne och smeksammt sökt hennes hand kände hon icke och inte heller att Felix mer såg på henne än på något annat.

— Galatea, tänkte han med en lätt rysning. Eld och lif och hyllning, det är hvad hon är född till, det är hvad hon behöfver för att leva.

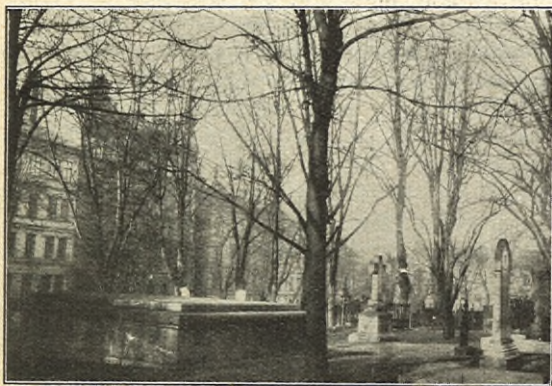
— Nej, men kom, mamma, mormor, tant Cornelia, kom och se, ropade Didrik i ifrig falskt, från rummet bredvid. Ni måste komma. Alla människor skratta åt herr Kraftman och mamsell Romanti. Ni kan inte tro hvad det ser skojigt ut.

Ja, det var verkligen efter all högstämningen en nästan välgörande humoristisk syn.

Då herr Kraftman ändligen hade lyckats ta sig in och lyft upp den lilla visnade rosen i nischen i hörnet, hade hon klagat öfver

Drottningholms värdshus.

"Lekstenen".

KLÄDNINGAR till Kr. 8.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning till kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänd der Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN. Specialiteter: Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong. Iduns textpapper tillverkas af Klippan. Modernaste Finpappersbruk.

svindel och att hon rakt inte vågade sitta där ensam. Nå, att han inte lät be sig två gånger var ju klart, ingen kunde ju se dem, och så satte han sig där uppe och tog den lilla skälvande varelsen i sina armar. Och med en slämma, hes af sinnesrörelse, hade han hviskat att så här skulle han vilja sitta i hela sitt lif. Att hon var det finaste lilla kvinnfolk han sett under solen och när hon sjöng var det som om hans gamla hårda gråstenshjärta rakt kunde smälta i bröstet på honom. Säg, ville hon inte bli sångfågeln i hans hem, ville hon inte bli hans hustru? Han skulle bli så god och öm mot henne och rädd om henne som om — om hon vore ett fönsterglas. Och hvad det nu anbelangade att hennes syster, mamsell Julia, kanske inte tyckte han var nog fin åt henne, så skulle hon veta att nu var han så godt som både byggmästare och husägare med. Ty sedan gubben Kraftman så förmånligt fick sälja sin gamla kåk på Malmskillnadsgatan, så hade de i stället köpt några andra gamla kåkar där borta på Surbrunnsgatan, som nog skulle komma att bli värda en del med tiden.

Darrande och salig hade mamsell Fatima svarat ja till allting, bara Kraftman ville vara så innerligt god och beskedlig att själf tala med syster Julia. Men, tillade hon fegt, det var ju rakt ingen brådska, eller hur? Ännu kunde de ju ha sin lilla hemlighet för sig själfva?

Nåja, det var nu inte herr Kraftman riktigt med på, men han förstod ju att en sådan där liten blyg och rädd varelse måste tas med lämpor, och nu var han så öfversvallande lycklig, att han gick in på hvad som helst.

Men ödet hade menat det annorlunda.

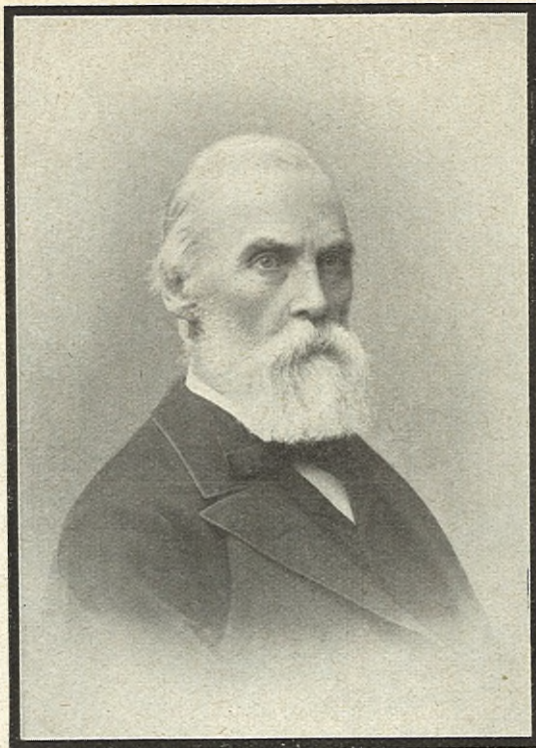
Just som Vega majestätiskt gled upp på Strömmen och sagans fé rörde vid staden med sitt trollspö, tändes äfven kalkljus och bengaliska eldar alldeles utanför ministerhotellet, och där sulto de nu — dessa till det yttre så gamla och hvardagliga människobarn — i en ställning värdig en älskande Romeo och en rodnande Julia i ömsom grön, röd och hvit belysning. Inte en skrymsla, inte en vrå, inte en rynka, inte en min som inte obarmhärtigt trädde fram i det bländande ljuset.

Mamsell Fatima gjorde som strutsen, hon blundade och gömde hufvudet vid herr Kraftmans bröst. Men han, stackare, han fick sitta där rätt upp och ner och ta emot mängdens hån och jubel. I början var det inte så farligt, ty då var ju all uppmärksamhet riktad mot hvad som tilldrog sig på Strömmen, men sedan en af pojkarna Janson, som satt och krängde på en lyktstolpe, upptäckte och känt igen honom, var det slut med friden. Och alldeles samtidigt fick Didrik syn på dem från sitt fönster.

Som paralyserad satt herr Kraftman där och blinkade med sina godmodiga små björnögon, men så blef han arg och i samma ögonblick fick han en idé: — Hjälp, se upp, skrek han med dundrande stämma, det har tagit eld i en käring därborta, om ni inte aktar er brinner ni upp allesamman! Och just som alla tittade bort, hoppade han ner med sin ljufva börda.

Inte var det någon gumma, som brann inte, men när de kommit underfund med det, fanns inte något älskande par kvar i hörnet. Borta voro de. Spårlost försvunna.

Men efter den eklärerungen blef det söndagen därpå en hejdunrande eklatering ute på Drottningholms värdshus.

A. T. Gellerstedt.

OR NÅGRA DAGAR SEDAN AFled i hufvudstaden f. d. öfverintendenten och en af de aderton i Svenska akademien, Albert Teodor Gellerstedt, i en ålder af nära 78 år.

Den bortgångne var en mångsidig begåfning: ingenjör, arkitekt, akvarellist och skald. Som diktare räknas han med fog bland våra finaste centrallyrici och det är också som sådan hans namn torde bli längst bevaradt. På hans 70-årsdag ägnade Idun i sitt nr 41, 1906, en längre essay åt Gellerstedt som diktare, författad af Fredrik Vetterlund, och hänvisa vi nu våra intresserade läsare dit.

“Kvinnans rätta plats“.

I.

Arbetsfördelningen.

INNANS STRAFVAN ATT för sig vinna nya verksamhetsområden framställes ofta som en nyck eller såsom misslythet med gamla förhållanden. En mera tvingande orsak är säkerligen att finna däri, att den genom industriens och en ny tekniks framfart frigjorda kvinnokraften nu på hvad sätt som helst och till hvad pris som helst (oftast underpris) söker sig ny bundenhet.

Skildringen af en lifskraftig kulturstats nästan motståndslösa eröfring af en äldre stat, som varit sina sedvänjor trogen, kommer mig alltid att tänka på striden mellan manlig och kvinnlig verksamhet i våra dagar. Jag ser då i mannen representanten för det moderna, det lifskraftiga och i mannens idealbild af kvinnan det traditionella.

Männen prisa alltid ”hemmet och familjen” som rätta platsen för kvinnans verksamhetsområde. Men ha de väl gjort klart för sig,

huru de med hjälp af en ny teknik och nya omsättningsmetoder kringskurit kvinnans husliga verksamhetsområde och bringat detta ut i den allmänna rörelsen? Att kvinnan utan motstånd, ja nästan med tanklös tacksamhet, åsett detta inkräktande, det ländert henne inte till heder, men ursäktar inte heller männen deras företagsamhet. Ty, skall kvinnan helst stå still inom den helgedom, som kallas ”hem och familj”, så bör ju också hennes verksamhetsområde lämnas ostördt i dess gamla former. Vare därmed hur som helst, så återstå dock de fakta vi ha att hålla oss till.

I en modern bostadsvåning är utrymme icke beräknadt för bagarsluga, tvättsluga, bryggghus, sy- och väfkammare, och familjefadern mumlar invärtes ungefär så här: ”Eftersom det inte längre är någon idé med att sköta om bak och tvätt o. d. i hemmet, och flickorna sålunda inte ha något att styra med, så är det väl så godt att skaffa dem en sysselsättning utomhus; inkomsten bör ju alltid kunna räcka till klädpengar.” Så har troligen resonerats i många hem under några årtionden. Och så får flickan sin bankplats. Någon tanke på att lönen bör vara sådan, att flickan ekonomiskt kan vara oberoende af ändrade familjeförhållanden, t. ex. familjeförsörjarens frånfalle, tyckes icke finnas.

Samtidigt är där ett klagomål på, att kvinnan inkräktar på mannens genom tiderna privilegierade verksamhetsområden. — Ett privilegieradt manligt verksamhetsområde förutsätter ett privilegieradt kvinnligt dylikt. Om nu männen hade hyst den respekt för kvinnlig verksamhet, som de mena, att vi böra hysa för deras, så borde naturligtvis männen ha lämnat den kvinnliga verksamheten orörd i dess gamla former, intill dess att där fostrats döttrar eller systrar, dugliga till att bli direktörer för bageri- och tvättlinnningen, att taga initiativ till väfverier och syfabrikation och att vara suveräna behärskare af sina tekniska hjälpmedel.

Men huru ter sig verkligheten?

Sitter nu maken, fadern eller husbonden i full ifver vid sin arbetslampa och ljuset slocknar, så kunna hans föraktfulla förebråelser inte längre träffa maken, som inte sagt till om fotogen, eller döttrarna eller möjligen husjungfrun, som inte vetat att putsa och sköta lampan, så att den brinner. Han får nu knyta näfven i byxfickan och skicka förebråelserna per telefonråd till direktören för elektricitetsverket. Och hvem det nu blir som lagar skadan, inte blir det husjungfrun, som i sin blårandiga klädning och med städförklädet svajande för vinden far till väders för att i galgen reparera trådarna. Hon kommer då att häcklas som en veritabel blåkullakäring och bör allt vara beredd på, att männen för hennes del använda galgen efter mera medeltida begrepp.

Vidare så ha män med affärsblick med moderna tekniska hjälpmedel inkräktat på kvinnligt verksamhetsområde och där utan motstånd lagt under sig, hvad helst som passer dem. Dit kan nu räknas nästan allt husligt arbete. Att affärerna gå bra kan man förstå däraf, att t. ex. de män, som föra ut ”Prima Norrköpingstuppen” o. d. i marknaden, kunna värdera sig till mellan 100- och 150-tusen kr. om året. Andå bättre måste myntslagningen vara för de affärsmän, som göra affärer i beklädnadsvaror, också äro dessa affärer ej endast föremål för provinsiella affärsintressen, utan de räknas till de internationella. I Svenska Dagbladet af 2 ok-

För hudens värd och ansiktets skönhet

CREME SIMON J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

GRATIS

erhåller enhver vid rekvisition min rikt illustrerade praktkatalog med ringmått, med tusentals juvel-, guld- och silfverpjecer illustrerade i värden till miljontals kronor.

KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

Ett hundra (100) kronor
i pris för

En ungdomsberättelse lämplig för Iduns Ungdomsbilaga.

Denna vår täfling afser att framkalla en spännande äfventyrsskildring, frisk och ren till sitt innehåll och hvars handling är förlagd till vårt eget land. Berättelsens längd lämnas åt författarens eget afgörande.

Täflingsmanuskripten, som skola vara försedda med påskriften **IDUNS JUNI-TAFLING** samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens namn och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af **Idun** senast den 1 nästkommande maj. Stockholm den 1 april 1914.

IDUNS REDAKTION.

tion — utsattes, härrörde från Berlin och Tyskland i öfrigt. Denna förvissning, ytterligare skärpt under en resa i de flesta af Tysklands städer, har lärt mig att för framtiden vara tacksam för alla de initiativ, som vetat att bevara svensk företagsverksamhet åt svenskarna och man må önska dem all framgång. Skildringen har måst stå såsom en länk i kedjan att nå fram till den satsen att: "Finner mannen vare sig han är svensk, tysk, jude eller hottentott det själfklart, att han är i sin fulla rätt att ta, hvad han finner för godt i kvinnligt verksamhetsområde, så fordra också vi att alla uppkonstruerade hinder och motstånd själfklart och solklart må falla för oss och att kvinnans verksamhetsförmåga i fullt likvärdig täflan med mannens må utnyttjas.

De, som önska på allt sätt en mera sympatisk framställning af ändrade arbetsförhållanden, anmodas ta del af Olive Schreiners bok *Kvinnan och arbetet*.

II.

Den kvinnliga ungdomens fostran.

Kvinnans rätta plats är i "hemmet och familjen" säga männen. "Ja, det veta vi att ni påstå", säga kvinnorna.

Detta påstå männen äfven den dag som i dag är, trots det att de troligen veta och förstå, hvilken dådlöshet denna fras numera innebär, jämfördt med gamla begrepp och hvilken oerhörd risk den kvinna löper, som sätter verksamheten i "hem och familj" som mål. Det beror ju på våra herrars nyck och personliga vilja, om de såsom ungarlar vilja behålla familjeförsörjarlönen för sig. Och de materiella anledningarna för mannen att snarast möjligt skaffa sig en hjälp i den "kvinnligt ordnande handen" förefinnes ej längre i ett modernt samhälle. Härigenom och genom de i föregående uppsats påpekade faktiska förhållandena har vägen för kvinnan att försörja sig själf genom att fylla de husmoderliga plikterna blifvit till stor del afspärrad och "hemmet och familjen" ett mycket ovissat mål.

För att kvinnan må från början kunna inrikta sitt arbete på ett bestämdt mål, så bör hon välja sin verksamhet med hänsyn endast tagen till håg, anlag och de ekonomiska fördelar ett arbete kan ge. Naturligtvis kommer det alltid att finnas kvinnor med håg och arbetslust för återstoden af husliga sysslor. Men dessa sysslor böra betraktas som rena yrkessysslor och komma högt i anseende,

endast i den mån de utföras med yrkeskunskap och aflönas högt.

Nu menar en kvinna i ett välbärgadt hem, att hon inte vill sköta sina hemsysslor för lön. Men i själfva verket gör hon det, ty hon har sällan en själfförvärfvad förmögenhet att kläda och föda sig på. Och till hvad annat skall det kalla guldet användas, om inte för att omsättas i kläder och föda, hyra och värme? — Så kan där finnas en gift kvinna, hvilkens håg inte alls ligger för hvardagslifvets hembestyr och som innan sitt giftermål varit fullt tillfreds med sitt, låt oss säga, tandläkaryrke. Hon gör väl då klokare i att fortsätta med sitt yrke och att för hemmets så betydligt reducerade skötsel några gånger i veckan engagera en därtill kompetent kvinna. Den permanenta tjänstemanden bör naturligtvis, om så behöfs, finnas.

Hvad som vinnes därmed är, att hvarje kvinna blir i tillfälle att fullfölja den verksamhet, hvarill hennes studier afsett att göra henne kompetent.

De ekonomiska fördelarna för de bildade kvinnor, som förlägga sin verksamhet till hemmen, måste åtminstone vara sådana, att de kunna jämföras med de kvinnors, som för sin verksamhet hållit sig till konkurrensen med manligt arbete, allt intellektuellt arbete t. ex. anses som företrädesvis manligt.

Man vill dock med stor tvekan tillråda kvinnlig ungdom att i våra dagar utbildta sig i något af dess forna verksamhetsområden, ty som vana varit hittills, så aflönas ett traditionellt, d. v. s. speciellt kvinnligt arbete till nära nog under hälften af ett därmed likvärdigt manligt. Och innan det ingått i det allmänna medvetandet att ett praktiskt tidsenligt kvinnligt arbete bör ekonomiskt likvärderas med annan mera intellektuell kvinnlig verksamhet i våra dagar, så måste vi kvinnor tillråda kvinnlig ungdom att hålla sig till denna intellektuella verksamhet, som på sätt och vis är konkurrens med manlig verksamhet. Erfarenheten har visat, att sådan verksamhet lämnar större ekonomiska fördelar.

Skall man dock i våra dagar kunna tänka sig en tillfredsställande ordnad kvinnligt utbildning, så bör den betraktas som yrkesutbildning och må ej på villkor inkräkta på den kvinnliga allmänbildningens område. Äfvenså må man göra klart för framtidens kvinnor, att om de skola kunna återeröfra och behålla sina verksamhetsområden, så måste de tillägna sig de moderna arbetssätten och måste kunna flytta ut sin forna organisationsförmåga i den allmänna produktions tjänst. Detta skulle i sin mån kunna bidra till att hejda den kolossala import, som vi låta ingå i landet.

Det är således hon, som bör ha chefskapet för alla de f. d. husliga sysslorna, som nu bringats ut i den allmänna rörelsen eller öfvertagits af importen. Erfarenheten har ju icke visat, att vi vägrats dylika befattningar. Men eftersom de bringas ut i den allmänna rörelsen, så böra de ju vara lika oåtkomliga och svårtillgängliga, som hvilken som helst annan privilegierad manlig verksamhet. De beviljas sålunda i nådig ordning och om dem heter det:

1. Kvinna må efter särskild ansökan erhålla dylik plats.
2. Som det är offentlig verksamhet, må hon ej inneha högsta befattningen.
3. Som hon inte är familjeförsörjare (hennes medtäflare är ungarl), må hennes löneersättning ej öfversliga 3000 kr. Ja, då det blir tal om sista resten af kvinn-

tober 1912 lästes en uppsats om "Den kommersiella kampen om Kina", där det med afseende på möjlig svensk export bland annat heter: "Vårt land kan gifvetvis aldrig tänka på att upptaga konkurrensen i de stora förbrukningsartiklarna, såsom exempelvis beklädnadsvaror, för hvilkas framställning vi icke äga särskilda förutsättningar." Nej, tacka för det, vi som i den vägen själfva tryckas af hejdlös tysk import och hvars idealiska kvinnliga ungdom endast bör kunna lappa och laga och underhålla ett eventuellt hem. Men hvad lappar och lagar den i själfva verket annat än sin numera ofidsenliga kinesiska mur. En mur, som måste vika och har redan vikit för ånga och maskiner och manlig tillfälligt öfverlägsen och skolad intelligens.

Männen med affärsblick ha sålunda slagit ned på kvinnlig verksamhet, slagit idealkvinnan till overksamhet och själfva slagit mynt af det därigenom uppkomna stillaständet för kvinnan. Den förmenta idealkvinnan föreställer jag mig vara den, som inte stör mannen i hans arbete eller konkurrerar med honom därom, men som dock bör finnas där, att lifvet må levas helt och fullt. Detta äger ju oförändradt något af naturens styrka genom tiderna. Och på kulturens områden är det förnämligast arbetsteknik och arbetsfördelning, som måst vidkännas högst genomgripande omdaningar, och hvilka i sitt nya skick för kvinnans del sakna goda proportioner. Finner en affärsman det icke förvekligande att handskas med solfjädrar och slöjor och parfymor och korsetter och sista modets parisermodellklädningar, och så tror jag inte risken blir så stor, att kvinnan blir manhaftig, därför att hon t. ex. såsom läkare vet att föreskrifva lämplig diet eller att hon såsom professor i födoämneslära vet att sammanställa olika födoämnen efter kemisk analys. För att återgå till idealkvinnan, så beröfvar overksamheten henne en stor del af hennes initiativ- och organisationsförmåga.

Förr kunde kvinnan ta initiativ till och åstadkomma åtminstone möbeltyget i arbetsrummet, nu är det så godt att tillkalla en arkitekt eller rådgifvaren från möbelfirman för att göra ett val ur ett rikhaltigt fabrikslager. Organisationsförmågan fanns också förr, men den kallades visserligen icke vid ett så förnämligt namn, utan det hetta: "Hon är verkligen en, som har ställ med sitt hus; eller: hon, hon har då intet ställ alls".

De kvinnor, som likt den uppgående solens söner, vetat att offra det traditionella i tid, äro i nutiden något så när skyddade och modernt rustade för tillvaron.

Blir där ingen "hennes rätta plats", så äro de kvinnor, som följt den traditionella uppfattningen, motståndslöst prisgifna åt det allmännas godfinnande och måste vara tillfreds med hvilka underordnade och illa aflönade platser som helst. De kunna ej som förr såsom mostrar och fastrar utnyttjas och omhändertagas af familjen eller nära släkten, och dessutom måste man väl medge, att de manliga medlemmarnas släktansvar är på retur. Och ingen må väl tro, att nästa generations bröder leff sig in i den tanken, att de skola försörja sina systrar, hvilka oriktigt benämnas själförsörjande.

Den nyss gjorda skildringen af mannens inkräktande kan för den inhemska industriens vidkommande synas vara synnerligen oklok. Under många år har jag och insett, att det inkräktande hvaraf särskildt min verksamhet — i moderniserad form kallad konfek-

Salicedrin-salva

Framställd af svensk leg. läkare på basen af Zn; S; Salicylat; Pyrol. Oxycedri; etc. Osvikligt medel mot själfsprickor, äldre sår, lätta brännskador, torra kroniska ekzem. Säljes endast å apotek. Studera noggrant medfölj. bruksanv. Pröfvad å svenska sjukhus. Tillverkas af **Tekn. Fabriken Pågeurette, Sthlm.** Prospekt på begäran.

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

ligt arbete, lappning och lagning och knappisyrning, så har kvinnan i våra dagar fått genomgå en af K. M:t godkänd kurs, innan hon såsom sämst aflönad lärarinna får meddela konsten åt familjebarnen, som nu vant sig att samlas i skolan, hvilket allt i sin tur underlättar hemarbetet för kvinnan.

Men som mången dylik uteverksamhet icke kan förenas med mannens traditionella uppfattning af kvinnan, så söker han hejda henne med tomt prat om kvinnans rätta plats. Ett prat, som blir ihålligare för hvarje dag som går, ty inte menar han väl, att kvinnans rätta plats är vid "hemmets värmande härd", vid aftonbrasan för att där ta emot honom, ämbetsmannen, när han på 90-talets Fliegende Blätter-hem-interiör-manér vill hvila ut efter ansträngande förmiddagsgöromål för det allmännas bästa. Han har ju då att med nattrocken, tofflorna och pipan i hiss förskaffa sig ner till källarvåningen för att där vid urhärden för hemmets värme, ångpannan, finna henne, i lyckligaste fall med hela barnskaran. Hon har där haft det rätt trefligt (idealkvinnan knotar icke), och blifvit störd endast, då portvakten varit nere för att sköta värmeledningen. Hon hann i dag just se sista stygnet på sista rosen på nya tofflorna åt sin herre och man. Uppställes dock såsom ett manligt axiom, att kvinnans rätta plats är vid hemmets värmande härd, så uppställer ju kvinnan som ett motaxiom att mannen bör se till att hon når den rätta platsen. Hennes lifliga önskan är att kunna fylla den väl. Är därför den hemvändande ämbetsmannen ännu någon tid ungt, så får man väl hoppas att den honom väntande kvinnan vid föräldrahemmets ångpanna skaffat sig en grammofon som förströr henne med "Fjärren han dröjer". Ovissheten i att nå den nya ångpannan tillåter henne ej att börja rosa tofflorna.

Det kan tyckas af det ofvan sagda som om den nya arbetstekniken och arbetsfördelningen till sina verkningar endast skulle ha fått inflyande på hemmen i de större samhällena, städerna.

Det är dock troligt, att hvarje ej alltför isolerad bygd fått någon kännning af dem. Likaväl som det inte är någon idé längre, att för malmsmältningen låta den enstaka "hyttan gå", därför att det numera är fördelaktigare att tack vare förbättrade kommunikationer koncentrera verksamheten vid de större järnverken, så har nog öfverallt i landet kvinnans hemverksamhetsområde fått ge vika för fördelen af att koncentrera äfven denna verksamhet genom massfabrikation. Härigenom förklaras nog orsaken att numera linet inte häcklas hemma, att spinnrocken slutat att surra, att väfven slutat att dunka o. s. v. Och den kvinna, som tilläventyrs vill lägga sig till med kunskapen om dessas nutida handterande, gör nog klokast i att icke lära sig det hos någon gammal bygumma, utan hon bör hellre ta del af hvad t. ex. "Program för Chalmers Tekniska läroanstalt" har att meddela under rubrik mekanisk teknologi angående bomullsspinning, linspinning, ullspinning, väfning.

Att det dock är städerna, som ha måst och ytterligare måste vidkännas de första, kanske nu oangenäma, förändringarna af koncentrationen, ligger ju i sakens natur, ty det är ju dessa samhällen, som alltid gälla som exponenter för längst framskriden kultur.

GRETA THOLANDER.

April.

ETT VACKERT, NYCKFULLT
flicketroll,

som går i vindens hvin
och tittar emot alla håll
med halft förnumstig min,
en mö, som än är full af gråt
och än blott skratta vill —
så såg jag dig på solig stråt,
du älskliga april.

I dina fötters yra dans
på morgonfuktig vret
och i ditt ögas blåa glans,
som än var kall, än het,
men mest i vandringsvisans ljud
och melodians drill,
det låg liksom ett vårens bud,
en jublande april.

Det var som följde i ditt spår
allt lifvets orosbrus,
och kring ditt burrigt bruna hår
brann vårens hvita ljus.
Du var en syn, som kom och gick,
och gripen stod jag still
inför din bild ett ögonblick,
du strålande april.

Du svann, men på din ljusa stig
gro blomst i tusental,
och alla fåglar prisa dig
i skogens skumma sal.
Hvar vårvinds sus och hvarje bäck,
hvars sång jag lyssnar till,
de hviska: "Var hon inte täck
vår älskliga april?"
GUSTAV ÅSTRÖM.

"Öfversten."

Elisabet Liljegren.

MED SIN BONNET PÅ kistlocket, som en krigare efter den sista striden, fördes den 29 mars till grafven öfverste Elisabet Liljegren, slummens chef och den främsta kvinnan i Frälsningsarmén.

Alla hennes kamrater, dem hon under sin 26-åriga verksamhet uppfostat och sedan ledt och inspirerat i arbetet, otaliga fattiga och lidande, många ur nöd och elände upprättade kvinnor gråta öfver hennes bortgång. Hon var vid sin död endast 46 år gammal, men var redan fullkomligt uppsliten af arbete och försakelser, som knäckt hennes starka kroppskonstitution.

Ett hjärtlidande med tillstötande förkylning slöt hennes lif, sedan hon ett par veckor legat sjuk å slummens hvilohem vid Rönninge.

Den stora och ansedda sociala verksamhet, som bär namnet Frälsningsarméns slum- och räddningsverk, med sina trettiofva slumstationer, fem räddningshem, sju barnhem och öfriga institutioner, af hvilka den sista är upptagningshem för kvinnor som räddas från gatan, har uppstått genom hennes arbete. Hon har utfänt, saft i gång och finansierat alla dessa många företag, och in i det

sista planlade hon med outtröttlig ifver nya sådana, alltid full af brinnande entusiasm, af kärlek och ljus och orubblig tro.

Hon var en egenartad och stor personlighet, denna ståtliga frälsningöfverste i sin röda och blå uniform och det muntra, vänliga uppträdandet.

Hennes vänner underskrifva det en gång fällda yttrandet, att hon var "på en gång mystiker och finansjär". De funno hos henne en visionär förmåga, en profetisk kraft, hon lefde liksom i ett samband med en osynlig värld och leddes därifrån. Men hon var samtidigt klok och praktisk, godlynt och anspråkslös, glad och full af humor.

Som ung flicka blef hon gripen af den andliga väckelse, som då gick öfver hennes hemtrakt i Dalarna, och hon visade sig äga en stor gåfva att hänföra och beveka sina åhörare. Det säges, att hon hade gåfvan att upptäcka och få människor att bekänna gamla hemliga brott. Från Dalarna kom hon till Frälsningsarmén och har sedan ägnat sitt lif och sina krafter åt dess tjänst.

Hennes lif har varit fullt af försakelser och arbete, hon har försakat sömn och hvila för de sjukas och bedrövades skull, lefvat torftigt och icke ens haft smör till sitt bröd, när det inte räckte till alla i hushållet. Ständiga långa inspektionsresor har hon företagit till alla delar af landet, alltid i tredje klass, aldrig någonsin unnande sig att inta någon måltid på tåget. Under den nu gångna vintern hade hon tillförlitligt sitt hjärtlidande mycket svårt att gå och led oerhördt af att därigenom hindras i sitt arbete och någon gång vara tvungen att färdas i bil. — Det är ju bara vanära för Gud och människor, om man får se en frälsningssoldat i bil, yttrade hon.

För hennes omgifning var "öfverstens" blotta närvaro ett bad till förnyelse, inför hennes soliga väsen och orubbliga trosvisshet försvunno bekymmer, oro och trötthet, och hennes kärlek gaf de förolyckade ny tro på sig själva. Hon meddelade åt sin omgifning sitt sätt att se på lifvet som en förberedelse för evigheten, en kort lifen tid, hvars smärta och försakelse man villigt bör lida.

Hennes verk kommer att upptagas och fortsätas i hennes anda af de själfupoffrande och beundransvärda kvinnor, som i slumverksamheten tjäna de mest elända i samhället, men det tomrum, som denna inspirerande ledarpersonlighet lämnat vid sin bortgång, torde icke helt kunna fyllas.

E. W.

Fjärren.

Af ANNA LENA ELGSTRÖM.

UNDER MÅNGA ÅR STOD HVAR morgon en gammal kvinna i ett af fönstren till det fallfärdiga, svarta Tagliarihuset.

Det låg högt uppe på en af San Miniatos sluttningar, och från just detta fönster såg hon ned i den vida, gröna dalen, kransad så långt ögat såg af höga blåa kulor och fylld till randen med Florens hus, öfver hvilkas gytriga skärgulgråa eller hvita stenmassor kyrkornas kupoler hvälfde sig likt fruset röda jättefrukter. Tvärs öfver som på andra sidan ett oändligt stort torg glimmade morgonsolen på Fiesoles högt i luften uppklätrade hvita hus. En frisk vind fylld af våt skogsdoft kom från höjderna och drog förbi. Hon vände hufvudet efter den — hon vände det åt alla håll. Hennes lilla rörliga, nötbluna ansikte, hvilket tycktes förtärdt af rynkor och hopdraget till halfva sin ursprungliga storlek, var icke en minut stilla. Oupphörligt spejade hon om-

Kobb's Hongkong Thé

är den mest omtyckta thédryck.

Till salu i alla finare speceriaffärer.

KONSTFLITEN, Göteborg.

Mattor, Gardiner, Bonader, Möbetyger, Dräkttyger.

Konstnärliga mönster och färgsättningar. Profver sändas.

kring sig med sina frötta, vänliga bruna ögon, som glänste i solen likt ljus bärnsten och hade en hunds trogna, ödmjukt älskande blick.

Det var så lätt att se och höra i denna väldiga luftklyfta. Miltals långt borta kunde t. o. m. hennes af mycket stirrande skumma syn urskilja kyrkspirornas gyllene kors som små eldgnistor i byarnas ljusa dungar mellan de mörkgröna strimmor af skog, hvilka hängde likt små lafvar på de aflägsna bergens sidor. Och ur den orörliga hvita luften ljöd sakta och glasklart en djup, ljuf, oafbruten klagan, som om hemlighetsfulla, fjärran röster talat och svarat hvarandra i stilla sorg.

Det var herdarnas sång vid Arnos stränder långt, långt borta, där dess disigt silfvergröna band försvann bland kullarnas blåa dimma — för aflägsset för henne att se.

Men just vid detta ställe slutade alltid hennes blick sin vandring och förblef där — stor och stel af längtan. Bakom töcknet lyfte sig torn — en liten stads, belägen vid Arnos inflöde i bergstrakten. För många år sedan hade hon kunnat se den — på den tid hennes syn varit klar och skarp och hon från detta fönster som från ett vaktorn kunnat följa sin makes färder från by till by, från stad till stad och sist till den lilla orten mellan höjderna. Men numera ansträngde hon sig förgäfvat att ens uppfånga en guldglimt ur diset. Dock frötnade hon aldrig att försöka — stod där hvarje dag på nytt och spanade mot det ställe där hon trodde att han var, med sina urblekta ögon lysande likt tvenne ljus af osläcklig kärlek i ett ansikte, som de tycktes smälta bort, så mycket mindre och mera döende blef det för hvar dag kring de okufliga ögonen.

Hennes lilla förtärda gestalt sjönk ihop allt mer och mer, också den, tills ryggen gick i bäge. Men hon grep bara fastare tag i fönsterkarmen med sina rynkiga, af mycket arbete slitna små händer.

Så höll hon sig kvar på sin post och såg och såg och väntade...

Hennes namn var Lapa Parenti och hon var hustru till husets ägare Ser Filippo Tagliari — en för sin fromhet vida beryktad man.

Vid 15 års ålder hade hon blifvit gift med honom, då han ännu lefde i världen — en godsint, ridderlig och vacker ung man.

Hon fick honom också snart så kär, att hon vid att endast höra hans röst på afstånd genast öfvergif det hon hade för händer och förtrollad följde ljudet tills hon fann honom.

Och då han, som det allt offare hände, höll sig instängd på sin kammare för att läsa heliga böcker eller bedja, kunde hon i timtal stå utanför hans dörr, bara för att få vara så nära som möjligt.

Riktigt nära kom hon honom dock aldrig. Det var som om hon alltid sett hans kära ansikte i en spegel. Hon ville ha det, k ä n n a det. Men det kalla glaset tog emot — hon fick bara bilden, ytan, skenet. Verkligheten, det speglade gäckade henne alljämt därborta i sitt fjärran djup. Hon smekte honom med

“Kvinnornas flaggvecka.”

LADJANDE ATT NÄMNA TYCKES vårt i förra numret utfärdade upprop till vår läsekrets om anordnandet af en “Kvinnornas flaggvecka” allmänt ha mötts af varma sympatier. Bref börja redan ingå med förfrågningar angående vissa detaljer vid flaggsömnaden, om flaggorna nödvändigt behöfva förfärdigas af ylleduk eller om det ej går för sig att också använda bomullsduk, samt huruvida måtten ej få underliga det i uppropet angifna. Härpå svara vi att flaggor af ylleduk anses för de mest praktiska och hållbara, hvarför det vore önskvärdt, att de ärade deltagarinnorna i flaggveckans arbetslag så allmänt som möjligt begagnade sig af denna tygsort; vidare att flaggorna icke sys i mindre storlek än 240×150 cm. Till en sådan flagga åtgår 4,30 meter blå och 2,45 meter gul flaggduk å 1:25 pr meter eller tillsammans kr. 8:44, å hvilket belopp Nordiska Kompaniet härstädes, om tyget rekvireras från dem, som förut nämnts, lämnar 10 proc. rabatt. Flaggan bör också förses med en metallring uppe i ena hörnet, en s. k. lekare, hvari linan skall fästas. Priset å en dylik ring är 30 öre. Och nu raskt till förberedelserna, ärade läsarinor!

händer, hvilka liksom sökte genomtränga honom — hon stirrade ned i hans ögon för att finna deras botten — hon var i hans famn så nära hon kunde.

Men aldrig tillräckligt nära. Hennes händer sjönko maktlösa ned — hennes ögon drunknade. I den döfva och blindade tystnaden kände hon hur det främmande i spegeln — det aflägsna dunkla väsen hon blott skymtat i dess skenvärld, aldrig mött ansikte mot ansikte — sakta drog sig allt djupare in i sin skymning och ur hennes synkrets — som om det fruktat för att bli kvarhållet och varit otåligt.

Tills han en dag i deras äktenskaps femte år stod inför henne och sade henne sitt beslut att ge allt det han ägde åt de fattiga, afsäga sig sina äreposter och gå ut i världen för att predika Kristi kärlek.

Under alla de kommande åren kunde hon när hon ville åter höra hans lugna långsamma tal, där hvarje ord sakta skalf af så mycket genomlidet och besegradt. Och alltid kände hon på nytt samma dödliga kyla, samma oändliga ensamhet fylla sitt bröst, som då den älskade rösten ljöd från de okända vidderna i hans själ, aflägsnande sig allmera, isigt hög och klar.

— Halfhjärtade och trolösa äro alla de kristna i denna stad, jag värst, sade han. Min rika dräkt anklagar mig, hvarje praktfullt, onödigt ting i mitt hus, hela mitt tomma, ärelystna, rikedomssamlade lif. Och då är det så kort, detta lif — en ödesdiger förberedelse för evigheten. Men ändå uppfyller jag det med lidelse, oro och fåfängliga sträfvan! Nej, ropade han till, icke en minut längre har jag tid att fortsätta så! Allt dylikt måste bort! Lugn vill jag ha, högtidlig frid och tystnad, så att jag kan lefva mitt lif inför Guds ansikte, som hvar dag vore min allra sista. Jag vill icke ha något som hindrar. Jag vill icke ha något mellan min Gud och mig!

Hjälp mig i detta, min goda och trogna hustru, hjälp mig!

Och hon mindes sitt svar — en låg hviskning med makt frampressad ur ett hjärta som ängsligt flämtade: Och jag? Och jag? Men hennes hviskning var fast och lugn: Min

käre, visst vill jag hjälpa dig, min käre, min käre!

Detta svar var hela hennes lufs innehåll. I hans tro hade hon ingen del — nej, del hade hon icke i någonting. Till en människa hade hon satt hela sin lif — allt annat var kaos och mörker kring henne. Hon kände det ibland och räddes plötsligt som inför en afgrund. Men icke ofta — ännu så länge. Ty hon var en liten modig varelse — inte mycket fallen för att tänka, allra minst på sig själf. Af hela sin fattiga makt försökte hon bara att hålla sig kvar i hans alltmera fjärmande sinne genom att göra honom till viljes i allt.

Det föll sig icke alltid så lätt för henne — uppvuxen som hon var i stort öfverflöd och med mycken smak för vackra kläder, läckra rätter och bekvämlighet — att nu undvara t. o. m. lifvets nödort och arbeta hårdare än mången tjänste-

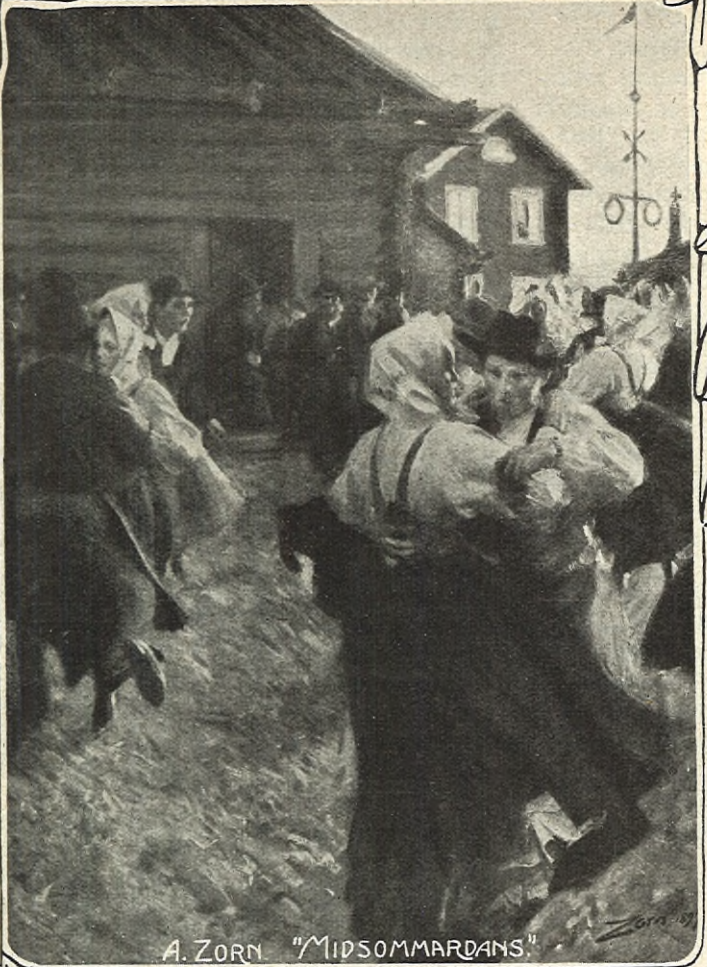
ÄNKEHERTIGINNAN AF DALARNA

Femtio år äro nu förflutna sedan prins August af Dalarna, konung Oscar II:s yngste bror, förmäldes med prinsessan Teresia. Det fursliga parets bröllop ägde nämligen rum den 16 april 1864. Äktenskapet upplöstes genom prins Augusts död den 4 mars 1873. De båda porträtt vi här meddela af hertigen och hans gemål äro tagna bröllopsåret, hvartill vi fogat ett från de allra senaste åren af änkeherzoginnan.

Konst och

A. ZORN "MIDSOMMARDANS."

O. HESSELBOM

HAG BLIR RIKTIGT GLAD, NÄR jag tittar på den där taflan, — hörde jag häromdagen en fru säga, medan hon pekade på ett landskap med väldiga vidder. — Jag vet inte, hur det kommer sig, men den ger mig ny luft, just när det behöfs.

—Ja, man kan verkligen behöfva litta på sådant, som gör en glad, svarade en annan modstulet. — Jag har visst talt om, att min nya jungfru kommit. Inte det? Vet ni, hon dammar så illa, att jag snart blir förtviflad. Till och med i drömmen ser jag dammfläckar.

Så där lättroligt är vattnet i själarnas djup, länkade jag, som bara hörde på.

Dessa två människor hade ånyo gett ett bevis på, hur betydelsefull vår omgivning är för vår stämning, hur till synes små de anledningar äro, som skapa hemandan. Och när

jag erinrar mig, hur frun med nya jungfrun påstod sig aldrig ha tid att se på taflor, annat än när hon visade Nationalmuseum för någon resande från landet, tycker jag det är en plikt att sprida ut att vi hädanefter kunna föra in Nationalmuseum i våra hem, åtminstone delvis, oss själva och andra till glädje.

I den numera upphörda Hallins konsthandel i Stockholm var på sin tid en utställning anordnad, som tilldrog sig mer än vanlig uppmärksamhet. Hvad som där utställdes var af en viss betydelse, då det var första gången i Sverige, som ett svenskt konstförlag anordnat en så rikhaltig utställning af utsökt väl gjorda reproduktioner af svenska konstnärers taflor med svenska ämnen.

Det är P. A. Norsiedt & Söners förlag, som

kommit på den goda idén att i stort format utföra en omväxlande serie färgreproduktioner af dylika konstverk och till ett pris, som gör dem tillgängliga just för de tusen hemmen i vårt land, där hvardagslivets idella sidor skattas, men där resurserna att tillfredsställa estetiska kraf äro begränsade.

Förlaget har tydligen gjort till sin uppgift att välja sådana taflor, som tillgodose både högt uppdrifna konstnärliga fordringar och allmänhetens önskan att erhålla något, som "föreställer" någonting. Landskap, genre-taflor, porträtt, folkliks- och djurbilder, historiska taflor m. m. Zorn, Liljefors, Carl Larsson, Oscar Björck, von Rosen, Cederström, Wilhelmson, Kallstenius, Hesselbom m. fl. finnas återgifna, dels i vanlig färgreproduktion, dels i oleokrom, ett nytt förfaringssätt, genom hvilket reproduktionerna erhålla ett

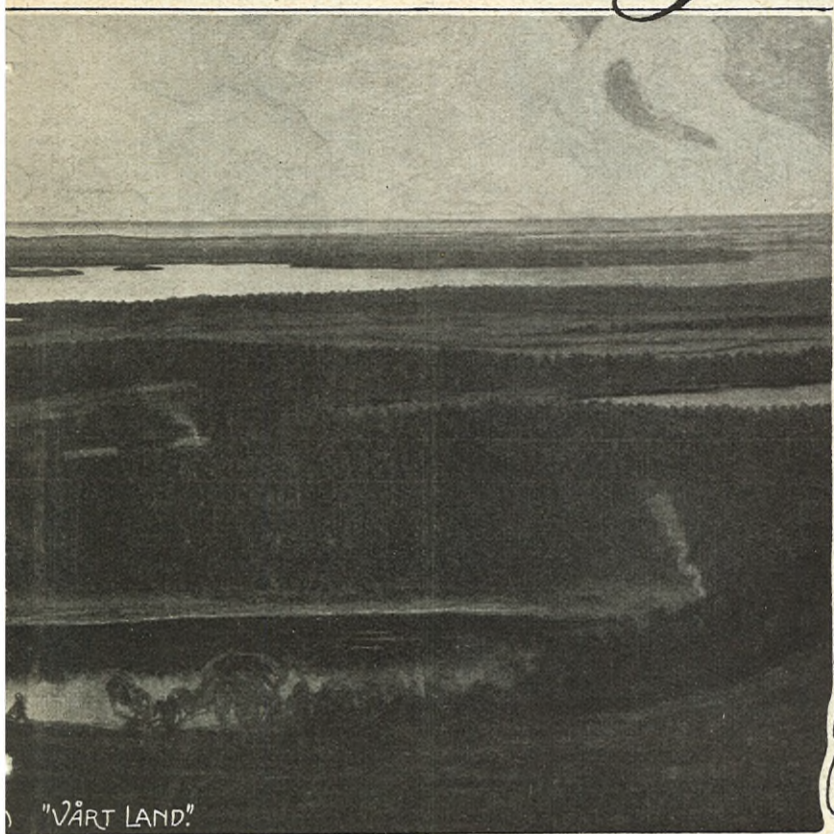

G. CEDERSTRÖM "KARL XII'S LIKFÄRD"

C. LARSSON "GUSTAF VASAS INTÅG"

Hvardagslif.

"VÅRT LAND"

C. WILHELMSON "PÅ VÄG TILL KYRKAN"

utseende, förvillande likt original, dels ändt-
ligen i ljustryck, litografi och koppartryck.

Konstnärerna själfva, som väl i första hand
skulle ogärna se, att deras verk förfuskas,
ha själfva gillat dessa reproduktioner, och
flera af dem ha framhållit den önskan, att
deras arbeten i den form de här äro tillgäng-
liga må kunna bidra till en hälsosam folk-
glädje.

En framstående folkuppföstrare har skrivit
i anledning af samma sak: "Den för djup-
gående, nationell fostran nitälskande måste
hälsa företaget med glädje och tacksamhet
och tillönska dessa alligenom svenska bil-
der den vidsträcktaste spridning." På sam-
ma gång anbefaller han dem till prydnad af
skolor, samlings-salar och sjukhus. I detta
sammanhang bör nämnas, att skolråd och
skolstyrelser erhålla vid rekvisition genom K.

Ecklesiastikdepartementets byrå för folkun-
dervisning en färgtryckstafel, som vanligen
kostar fem kronor, för tre kronor o. s. v.

Alla kunna ej ha råd att offra pengar på
dyrbara konstverk, och en dålig taffel eller
statyett är sämre än ingen alls. Däremot står
fast, att en god reproduktion af ett fullödigt
konstverk är tusen gånger förmer än ett un-
derhålligt original.

För fem kronor kan som sagdt en af dessa
färgreproduktioner, så stora att de ordentligt
dekorera en väggyta, erhållas. Insatt i glas
och ram, belingar den ett pris af elfva kronor.
Den, som vill och kan bestå sig en taffel i
oleokrom, får offra fjorton kronor. På be-
gäran sändes en illustrerad katalog från P.
A. Norstedt & Söners konstförlag, Stock-
holm.

En af våra större konstnärer hade nyligen
hängt upp en dylik taffel på sin vägg, och
vid ett samkväm i hemmet skämtade han, att
det var ett arbete af honom själf. Ingen be-
tviflade hans ord, så förvillande likt pensel-
dragen var trycket.

Det finns en tyst vän, som vi aldrig tröttna
på, och den vännen ville jag kalla hem-
trefnad. Utan den se vi gärna alltför tungt på
det hvardagsgrå damm, som nog vill söka
sig väg in i alla hem.

Inte är konsten, införd i vårt hvardagslif,
ett ofelbart patent som dammsugare, men
den spelar dock in både lyftande och befri-
ande. Utgående från den synpunkten har
jag velat lämna text till illustrationerna.
Allt, som bidrager till glädjestämningen i
våra hem, är att taga vara på.

JULIA SVEDELIUS.

STOCKHOLM MIDSOMMARDAGEN 1523

C. G. HELLOVIST "STEN STURE D. Y. S DÖD"

C. G. Hellovist

En liten pristagare från Lappland.

kvinna. Men för att kunna hjälpa hans fattiga mer och därmed behaga honom bättre gjorde hon det gärna. Fast endast en okunnig kvinna förstod hon ju att han måste följa sitt samvetes röst och låta alla jordiska omsorger fara. Och hon var mycket stolt öfver att vara hans hustru, både då hon hörde hans anhängare prisa honom och — nästan ännu mer — då hans fiender smädade honom eller, som de elaka människorna i Civita Vecchia, försökte döda honom. Då Mona Lapa fick höra om det onda dådet och ännu icke visste om Ser Filippo lefde eller ej blef hon som hade hennes själ gått från henne.

Hon var så rädd för döden, och hon begrep att dog han, måste hon också göra det. Så länge han var i världen trodde hon att den fanns, men icke en sekund längre.

Och hur skulle hon då kunna vara kvar i den? Nej, hur liten och rädd hon än var måste hon följa honom då för att få tjäna honom och vara när honom. Guds moder skulle nog minnas att äfven hon en gång varit en jordisk kvinna. Madonnan skulle förbarma sig öfver henne och för hennes kärleks skull ge henne en plats innanför fröskeln till den saliga boning hennes Filippo hade bland de saliga.

— Trodde han icke det, hennes Filippo? sporde hon honom ängsligt en gång.

— I himlen, svarade han, där gifves ej man hustru och ej hustru man. Där skola vi ej känna hvarandra annat än som frälsta själar, hvilka hvar för sig lofva Gud!

Hon bara såg på honom med sina stora, skygga ögon. Hon vågade icke svara honom, vågade alls icke tänka på det han sagt.

Och hon hvarken kunde eller ville förstå det. Var det sant, kände man, mindes man icke hvarandra på det gamla sättet — ja, då kände och mindes man ju ej hvarandra alls. Då fanns det ingen himmel. Då fanns det ingenting. Då var allt slut — slut...

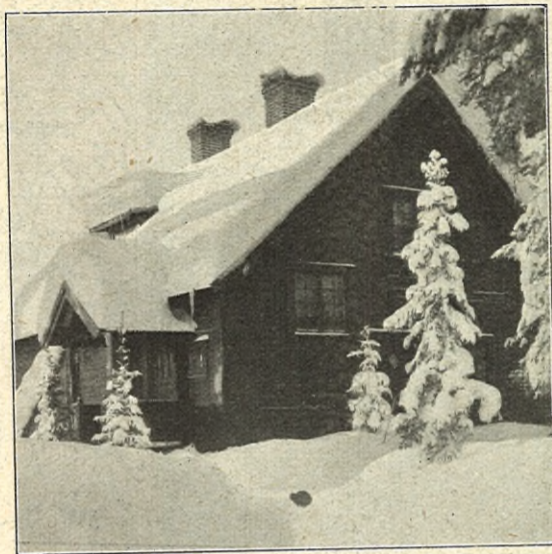
Den tanken var som en afgrund — den gamla i fjärran hotande — plötsligt alldeles invid henne. Hon uthärdade icke att blicka ned i den — den var ej sanning och verklighet — den fick ej vara det. Nej, nej!

Men trots alla nej öfvergaf den henne aldrig riktigt sedan — var alltid bakom henne och jagade henne, där hon gick i sina syslor bland den skara ständigt nya hjälpsökande hennes make hvar dag sände henne. De sågo henne hasta omkring tålig, rådig, allestädes närvarande med blida ord åt en-hvar och sitt lilla hufvud alltid lutadt mot bröstet, så att ansiktet tittade fram under hufvans skugga, skyggt men vänligt, likt en liten ekorre ur sitt bo. Ingen såg det någonsin riktigt, där det sålunda gömde sig och vände sig bort — ingen såg att det var vackert och friskt, rundt och brunhyllt som hela hon, med stora, klara, brunsvarta ögon, dunigt skärbruna kinder, dunig öfverläpp också och en liten krafffull röd mun. Ingen såg heller hur det förvandlades — märkte hufvudets allt fröftare lutning liksom under ett tungt ok af kärlek, oro och omsorg — gaf akt på hur skuggan djupnade öfver ansiktets starka, varma färger — tyckte synd om det bleka, blygt godlynta leende, som aldrig nådde längre än till läpparna, men tåligt kom och gick där hela dagen lång, medan ögonen stodo stilla i sitt klara, djupa mörker, så vemodiga och drömmande långt borta. Hvad hon än gjorde där hon färdades i sin gärning genom det öde huset, aldrig kom hennes blick närmare det nuvarande. Och äfven från leendet hvilade hon sig ofta, så snart hon blott blef ensam — var det så endast för en minut, under passeran-

VID EN AF VARA senaste veckopris-täflingar tillföll första priset Per-Anders Kinnman, Gunnerud, Sorsele, (Lappland). Pristagaren skref att han bodde 20 mil från järnvägsstation och att där i vinter varit 50 grader kallt. Efter mottagandet af priset erhöilo vi ytterligare ett bref från den fjärran täflaren, åtföljdt af de här invid reproducerade bilderna, enär han, som han skref, trodde att det möjligen vore af intresse för Idun och dess läsare att se, "hur vi kunna ha det häruppe i snön". Det visade sig nu att den klipske Per-Anders befinner sig i sin allra första ungdom — det är nämligen han som ligger i paradisdräkt på skinnfällan — och att hans pappa väl-

Den lille pristagaren.

Gunnerud från gavlveln med huskatten "Pricken".

Far och mor, på Nalovardo, 770 meter öfver hafvet.

"Gula rummet" med piano och öppen spis.

det genom en af de många, så småningom på allt fömda salarna.

Då kunde det hända henne att stanna midt på golfvet med blickarna flackande kring väggarna, hvilkas målade fruktgirlander saktat bleknade i det dystert fallande dammet, och bli stående så tills hennes ögon hastigt skymdes af tårar.

Det kändes som såg hon något dö — långsamt och tåligt aftyna. Stilla och böjd stod hon där i skymningen och grät öfver det gamla huset, som tyst föll till stoff omkring henne och försvann i det gångna — med alla hennes lyckas vittnen och symboler — med all hennes lycka själf. Undrande stirrade hon sig blind genom tårarna tillbaka dit — såg därborta tapeternas forna, brokigt friska färger och mot deras skimrande veck kredensbordens blixtrande blanka silfver — borta voro de nu, pokalerna han och hon druckit tvemännings ur — såg de mjuka mattorna på de blanka golfven, som knarrat af hans steg — borta — borta — såg på afstånd — o, ett sådant afstånd — hans raka axlar och runda, svarta hjässa i solskenet, hvilket föll in genom de klara fönstren — det gångnas härliga solsken...

Ty numera var det alltid höst, tyckte hon,

där hon satt instängd som en dygdig kvinna anstår, då hennes make är borfa. Tunga och gråa droppade de långa dagarna hastigt och spårlöst förbi på väg mot vintern — hvar morgon väckande henne från samma drömmar om honom till samma ensamma verklighet. Trög föll den kalla dagern i smala strömmar in genom de mycket högt sittande små fönstrens tjocka hinnor och samlade sig nere i det stora, tomma rummet till liksom en djup sjö af skymningsljus, på vars botten de få föremålen skymtade fram, åldriga, blåbleka och dunkla som i en sorgsen dröm. Det enda som lyste i grånaden och därför lyste dubbelt var Mona Lapas glänsande fasta och dunhvita, i den grofva svarta dräkten ännu icke dolda axlar och hennes strömmande stora, rödbruna hår. Hon löste det framför spegeln, lät sina kläder falla och stod barfota på det svart- och hvitrutiga marmorgolfvet, speglande sin lilla fylliga, gyllenhvita kropp, som i sin starka resning var lik en liten vacker, rund pelare. Men hon skakade dystert på hufvudet åt all sin stackars fägring, där den osedd strålade i mörkret och osedd bleknade och dog. Med sina kalla fingrar strök hon sin hals och sina bröst, som sorgset bäfvade och glödde

af minnen — minnet af hans hela händer, då han smekt henne, minnet af hans lysande ögon, då han böjde sig öfver hennes axlar i solskenet för länge sedan och hängde smycken om hennes hals — tunga guldlänkar om sin lilla fånge, långa pärlband, gnistrande juvelkedjor — nästan alla borta nu.

Ty då han så sällan var hemma behöfde hon ju icke längre några prydnader, och sedan alla andra dyrbarheter så småningom förvandlats i pengar, och han begärde fler af henne till sina barmhärtighetsverk, måste hon ta till ur det förråd af ädelstenar, hon fått på den tid han ännu tyckt om att se henne vacker.

Fast för hvarst smycke hon skänkte bort kände hon det som försvann på samma gång ett litet stycke af hennes ungdom — som snart skulle vara gången — och därmed litet af hennes fatiga hopp att innan dess kanske kunna återvinna honom. Ty äfven hon lefde ju bara ett lif. Hvarför skulle hon då dö hela tiden? Och om så icke ens döden var slut på döendet... När hon tänkte på detta — på att livets små smulor kanske var det enda man kunde nå — på hur ångestfullt, förfärande dyrbara de blefvo då — på hur litet hon fick af dem — liksom växte hennes hjärta och slet i sina bojor, rasande i sin vanmakt. Hon ville skynda till honom, rifva honom till sig med makt, älska honom utan gräns, skrapa samman de smulor som ännu voro kvar, de ödesdigra sista. Vilde — men måste vara stilla — hjälplöst känna tiden försvinna med allt hon längtat efter — stilla och hjälplös som allt annat lefvande — i samma obotliga undrande sorg — sorgen öfver att mista — sorgen öfver att aldrig äga riktigt.

Rastlös vred hon sina händer öfver tomheten. Där hon gick och plundrade sig själf tyckte hon sig slutligen lik en åldring, hvilken, sedan han förlorat all jordisk glädje, nu gaf bort all denna glädjes minnen, som han icke kunde taga med sig — gaf och gaf tills han intet hade kvar och sträckte ut sig på sin dödsbädd, trött frågande sig själf: Har jag då verkligen en gång haft något? — Jag har ju inga bevis — jag kanske har inbillat mig alltsammans.

(Forts.)

Ryamatta från Uppland.

Textilkonst i gamla dagar.

NORDISKA MUSÉET VAR FÖR ett par år sedan anordnad en utställning af kyrkliga skrudar, och åskådaren, som kom dit, stolt öfver vår moderna parmentkonst, måste säga sig att vi vid jämförelse med dessa gamla konstverk icke ha så mycket att yvas öfver. I samma lokal finnes nu en utställning af svenska och finska flossade mattor daterade från 1730-talet fram till början af 1800-talet, som lär oss att allmogens textilkonst under denna tid stod på en öfverraskande hög nivå.

Hälften af samlingen tillhör Nordiska muséet, en tredjedel kommer från Röhsska muséet i Göteborg och resten från privata utställare. Utställningen är anordnad af hrr Axel Nilsson och Arvid Bäckström.

Nyare tiders hemslöjd har mycket att lära af dessa okända kvinnliga konstnärer, så skickliga i att behandla stoffet, att framställa och sammanställa färger och att afväga mönster.

Hvad som först frapperar och som är ge-

mensamt för alla de äldre mattorna är materialets glans och fäthet. De kunna vara täta och yfviga som skinnfällar, och ullen är af en kvalitet, som man numera icke lätt påträffar. Äfven om den omständigheten att de användts till sängfällar i någon mån förklarar att de kunnat bevaras, är dock deras utseende vid nära 200 års ålder värdt all beundran.

De olika landskapen ha satt mycket olika karaktär på sina ryor, endast de norrländska landskapen ha en gemensam typ. Uppland är en rik fyndort för gamla ryor. Deras mönster äro i allmänhet hämtade ur gamla märkböcker från 1600-talet, stundom äro märkbokens figurer helt enkelt förstörade, så att man finner blomsterkrukan med sin blomma, den liggande hjorten, fåglarna, det blomsterkransade årtälet och den typiska märkduksbården. Färgerna äro i allmänhet kraftiga. I och med det att skickligheten försvinner och minnet af det ursprungliga mönstret förbleknar, bli figurerna allt mer geometriska, och till slut nöjer man sig

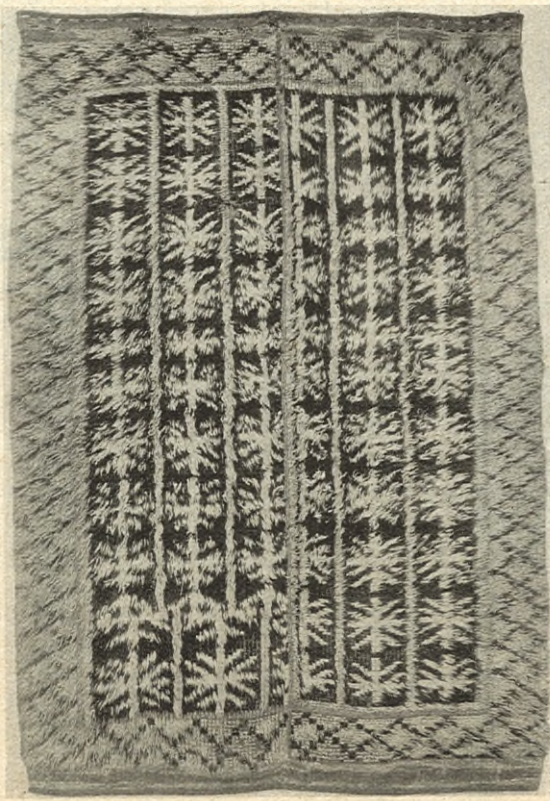
att helt enkelt ruta upp mattan.

De äldsta bohusslänska ryorna förete en bestämd påverkan af orientalska mattor. Men af granatäpplets sektion, som förekommer som midtfigur på de persiska mattorna, har vid öfverflyttningen till Norden blifvit en krabba, som försetts med ögon och ben för mera likhets skull!

De blekingska och öländska mattorna äro kanske de vackraste af alla både med hänsyn till stoffets skönhet och den skickliga användningen af färgerna. De mest utsökta färgbrytningar ha åstadkommits genom att blanda flera garnsorter i hvarje noppa och genom att mot mattans mjuka toner t. ex. i brunt, grått, grönt och lila sätta en samlande bård i någon kraftig färg. Det är naturens egna skiftningar och effekter, som återfinnas i dessa ryor.

En särskild typ af stor skönhet utgör den finska ryan, äfven den gjord af ett praktfullt material. Samma motiv går igenom i mönstret: livets träd i midten och ett människopar på bägge sidor. Botten är hållen i en af tiden förskönad, tung blå färg och i mönstret är en gul ton förhärskande.

Vår beundran för den skicklighet, som forna tiders väfverskor ådagalade, blandas med önskan om att den på nytt skall uppstå under lämplig ledning.

Ryamattor: 1. Från Bohuslän. 2. Från Blekinge. 3. Från Finland.

kakorna ihop och blifva platta. Serveras till buljong.

Marinerad grytstek (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. innanlar eller fransyska, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/4 tsk. ingefära, 1 1/2 hg. späck i flata skifvor.

Marinad: 2 rödökar, 2 morötter, 2 msk. smör (40 gr.), 4 persiljestjälkar, 1 lagerblad, 6 dcl. rödt eller hvitt vin, 50 gr. färsk, skallad fläsksvål. Till stekning: 1 1/2 hg. flottyr, 1 lit. brun buljong.

Beredning: Köttet bultas lätt med en fuktig klubba, torkas med en duk, urvriden i hett vatten, och ingnides med kryddorna. Löken och morötterna ansas, skäras i skifvor, hvilka brynas i smöret, och hälften af dem läggas i ett djupt fat, köttet lägges därpå och resten af rötterna samt persiljan, lagerbladet och fläsksvålen läggas ofvanpå köttet. Vinet tillsättes och steken får ligga i denna marinad omkr. 12 tim., hvarunder den vändes 3-4 gånger. Den tages upp, får arinna, torkas väl med en duk, belägges med späckskifvorna och bindes, så att den får vacker form. Flottyrerna upphettas i en järnkastrull, steken brynes däri på alla sidor, tills en vacker brun skorpa bildats, då den tages upp. Flottyrerna hålles upp och kastrullen gnides ur väl med hvitt papper. Marinaden hålles i kastrullen. Köttet lägges ofvanpå, locket påläggas och vinet får koka ihop hastigt, tills det får en konsistens af sirap. Då tillsättes den kokande buljongen, som bör stå jämnt med köttet (kastrullen får ej vara vidare än att steken nått och jämnt rymmes), locket lägges på och steken får sakta steka 2 1/2-3 tim., hvarunder den vändes gånger, men spådes ej. Den lägges upp på varmt fat, garneras med persilja eller kruskål och skäres för vid bordet. Serveras med grönsaker, brynt potatis och salader eller potatismoskrustader. Såsen serveras som sky eller afredd.

Fyllda potatismoskrustader (f. 6 pers.). 1 kg. skalad potatis = omkr. 1 1/2 lit. oskalad, 30 gr. smör, 1 tsk. salt, 2 tsk. socker, litet hvitpeppar (litet muskot), 3 äggulor.

Till fyllning: 60 gr. smör, 25 gr. rifven ost, 1 äggula, 1/4 tsk. socker.

Beredning: Potatisen tvättas ren, skalas tunt, skäres i bitar, hvilka vägas och kokas hastigt i saltadt vatten, tills de äro mjuka, men ej falla sönder. De uppstjälpas genast i durkslag och få stå i främre delen af ugnen några min. för att bli torra. Potatisen passeras därefter genom här-sikt. Purén lägges i en kastrull, det kalla smöret och kryddorna tillsätts och purén röres med gaffel öfver elden, tills den är fast. Kastrullen flyttas af elden och äggulorna tillsätts en i sänder under det purén röres flitigt med gaffel, hvarefter den noga afsmakas och får kallna. Den spritsas därefter på smord plåt i ring på ring till ganska höga krustader med botten. Små lock till krustaderna spritsas särskildt, penslas med uppvispadt ägg och gräddas för sig.

Till fyllningen röres smöret, tills det är hvitt och sösig, blandas med osten och den uppvispade äggulan samt sockret. Massan spritsas i krustaderna, som penslas med uppvispadt äggula och gräddas i varm ugn, tills de få vacker guldgul färg, eller omkr. 10 min. De uttagas, locken påläggas och krustaderna serveras mycket varma.

Katrinplommonkaka (f. 6 pers.). 250 gr. fina katrinplommon (omkr. 22 st.), 2 msk. socker (30 gr.), 3 dcl. vatten.

Kräm: 4 ägg, 1 hg. socker, 75 gr. smör, 4 dcl. kokande grädde, 1/2 tsk. finrifvet citronskal.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Katrinplommonen sköljas väl i flera ljumma vatten och läggs i en spilkum hvarfals med sockret. Vattnet tillsättes och plommonen få ligga däri öfver natten. De kokas därefter omkr. 5 min., få kallna, urkärnas, skäras i strimlor, hvilka läggas i smord form. Kärnorna krossas, mandlarna läggas i kokande vatten, skalas, torkas i ugnen, hackas fint och ströt öfver plommonen. Äggulor, socker och smör röras 20 min., den kokande grädden tillsättes under starkvispning jämte citronskallet, och vispningen fortsättes, tills krämen är kall, då de till hårdt skum slagna äggvittorna nedskäras försiktigt. Krämen hålles öfver plommonen, och puddinggräddas i vattenbad i ugn omkr. 3/4 tim., eller tills massan vid prof med vispkvist är stannad. Kakan serveras varm eller kall med eller utan vispad grädde.

Soppa på blåbär. 1 lit. färska eller 4 dcl. torkade blåbär, 2 lit. vatten, skalet af 1/4 citron, 1 bit kanel (5 cm.), 1 1/2-2 kkp. krossocker, 2 msk. potatismjöl (30 gr.).

Beredning: Bären rensas, sköljas i silfat och få rinna af. De sätas på i kokande vatten tillika med citronskallet och kaneln och få koka, tills de äro lösa. Bären silas då ifrån, sockret tillsättes i saften, som därefter får ett uppkok och afredes med potatismjölet, utrördt i 1/2 kkp. kallt vatten. Soppan får koka 2 min., afsmakas och hålles upp att kallna. Serveras med klimp. — Användas torkade blåbär, sköljas dessa mycket väl

Wettergrens
KAPPOR & KOSTYMER

BÄSTA SNITT.
OMSÖRGSFULLASTE ARBETE.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

NERVINUM
Närande, lättsmäldt, stärkande
Pris 3 kr per 1/4 kiloge.
Tillverkas endast af

APOTEKET I ENKÖPING

Innehåller lättlöslig mjölkägghvita o Natriumglycerofosfat.
ORDMÄRKET REGISTRERADT.

WESTERLUND

I Iduns Hjälpreda för Hemmet läses under rubrik "Om hudens vård":

— Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa. — Mot finnick och oren by är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —

Gahns Borax Benzoë tvål
har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 19-25 APRIL 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; filé à la Oscar med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med giffjar. Middag: Klar buljong med vindböjtlar; marinerad grytstek med fyllda potatismoskrustader och salader; katrinplommonkaka med vispad grädde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; gratinerad sill med kokt potatis; kaffe eller te. Middag: Köttpudding med äggstanning (rester från söndag) och konserverade ärtor; soppa på blåbär med klimp.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; fläskomelett med stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk blomkålspuré med stekt bröd; kokt kolja med smör och ägg samt potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg med senapsås; kaffe eller te. Middag: Benig kalfstek med legmyer; rabarberpa med vispad grädde.

TORSDAG. Frukost: Smör & bröd; hachis på kalv (rester från onsdag) med förloerade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt sill med smör och ägg samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt brynt lambringa med ris; soppa på apelsinsaft med skorpar.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; njursauté; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med jordärtskockor; paneradt fläsk med potatismos.

RECEPT:

File à la Oscar (f. 6 pers.). 6 hg. kalffilé eller benfritt innanlar af kalv, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 2 1/2 msk. smör (50 gr.).
Sås: 2 kulor kräftsmör (20 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 dcl. sparrispad, 4 dcl. grädde, 1 burk hummer (1/4 lit.), 1 burk sparris (1/4 lit.), 1 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Beredning: Filén torkas med en duk urvriden i hett vatten, skäres i 1 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas på båda sidor och beströs med peppar och salt. — Till såsen fräses smör och mjöl 2 min., sparrispadet och grädden tillsätts och såsen får koka under rörning 5 min. Hummern och sparrisen skäras i bitar (de vackraste fräntagas till garnering) och läggs i såsen, som därefter får ett uppkok och afsmakas med kryddorna. — En stekpanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, bifvarna läggs och stekas hastigt på båda sidor. De uppläggs på varmt serveringsfat och den färdiga såsen hålles öfver köttet. Anrättningen garneras med hummern, sparris och persilja samt serveras genast med potatis som frukosträtt.

Vindböjtjar (f. 12-15 pers.). 60 gr. smör, 3 dcl. vatten eller mjölk, 125 gr. hvetemjöl, 4 ägg.

Beredning: Smör och vatten eller mjölk kokas upp, mjölken tillsättes under jämn vispning och smeten får koka tills den släpper pannan. Den hålles upp, vispen klämmer ur väl, och ett ägg i sänder inarbetas. Massan får hvila 1 tim., tryckes därefter genom sprits eller garnerings-tratt på en väl rengjord och smord plåt i form af ess eller små aflånga bullar, hvilka gräddas i ordinar ugnsvärme med underplåt. Under gräddningen får ej ugnsluckan öppnas på 10 min., ty genom luftdraget sjunka

Lucerna Siden
är det bästa!

Begär prover med parisermodeplanscher på våra vår- och sommarnyheter i svart, hvitt och kulört för rober och blusar: **Crépon, Imprimes, Duchesse, Chinés, Crêpe de Chine, Schweizer Mousseline** från 95 öre metern.

Vi sälja endast garanteradt solida siden tyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz)
Kungl. Hoflev.

AB NORDISKA KOMPANIET
STOCKHOLM

GRATIS
LEVERA VI ICKE NÅGRA VAKOR, MEN OM NI AF EN ELLER ANNAN ANLEDNING ICKE SKULLE BLIVA NOJD MED DE ARTIKLAR NI REKVIRERAT FRÅN OSS, SÅ ANMÄLLA VI VÄNLIGEN ATT NI TORDE RETURERA DEM PÅ VÅR BEKOSTNAD FÖR ERHÅLLANDE AF ANDRA VAKOR ELLER EDRA PENGARÅTER (ANG. BEHANDLING AF RETURVARE SE KATALOGENS SIDA 1)

VÄRDNÄMNT
A.-B. NORDISKA KOMPANIET
AKTIE-RESERVAT
STOCKHOLM

VARENIO

Vår-Katalogen är utkommen. Sändes på begäran gratis och franko.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
Kungl. Hoflev.
STOCKHOLM.

BÄST ÄR

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEMTEKN. FABRIK

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG

Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant: Dir G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

Etabl. 1866.

Till en **STOR kopp**
tag 1 tesked = högst 5 gram

Van Houten's Cacao
Tag lika mycket annan cacao.
Jämför därefter!

Genom att icke använda grädde eller mjölk till cacao, utan, som å många håll föredrages och anses hälsosammast, tillreda drycken enbart med vatten och socker framträder skillnaden i ännu högre grad.

Obs. I
VARUMÄRKET "FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste Ollvolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

BEGÄR ALLTID
SVENSK
MACCARONI
Lämpar sig för mångfaldiga användningssätt

Lilla Trädgårdsboken
av Oscar Tamm. Pris 75 öre.

HULTMANS RENA CACAO
Prhg 45 öre

Ni kan spara
vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämras, om Ni använder färre ägg och i stället

"MAIZENA"

Rätterna tillagas mycket billigare, bli dock lika närande med samma utsökta välsmak.

Våra Maizena-recept tillsändes Eder gratis och franko om Ni insänder ett brefkort med påtecknad namn och adress till Corn Products Co., Afd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE!

BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄNDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR - & KORTVARUAFFÄRER.

in ljumt vatten och få ligga öfver natten i det vatten, hvori de skola kokas.

Ägg med senapssås (f. 6 pers.). 6 ägg, 6 skivfor hvetebröd, 3 msk. smör (60 gr.).
Senapssås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 tsk. engelsk senap, 5 del. mjölk, salt, socker.
Beredning: Äggen kokas 5 min., doppas i kallt vatten och skalas. Brödskefivorna skäras aflånga, urhållas och stekas vackert gulbruna i smöret. De uppläggas på varmt fat och på hvarje skifva lägges ett ägg. Smör, mjöl och senap. fräses 2 min., mjölkens tillsätts och säsen får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna och hålles öfver äggen. Anrättningen garneras med persilja och serveras som frukosträtt.

EN LAPPMARKSHISTORIA.

För Idun af A. G.

Däruppe i lappmarkerna är vintern lång, hård och mörk. Skarp som en knif biter kolden, själfva solen ser frusen ut, och natten faller på plötsligt och snart. Nyss född blir den korta vinterdagen all. Mörkret lägrar sig tungt och svart, som en fäll öfver nejden, men himlen kan äfven tindra full af stjärnor och flamma med sprakande norrsken. En sådan nattlig tafli i dess fulla prakt, glömmar man aldrig. Stillheten är stor och djup vid naturens bär, och bärtäcket, det vida snöfältet, gnistrar som öfver-sälladt af glänsande tårar. Den röd-

gula månen skrider lik en fackla upp öfver horisonten och det stora skenet i norr håller vakt medan himmelens alla stjärnor blänka.

En stjärnklar och kall vinternatt med norrsken stannade en släde utanför en mindre stuga i en aflägsen del af Lule-lappmark. Det var en s. k. rissla, som drogs af en af dessa små, men sega hästar, hvilka komma från Finland och arligen försäljas i stort antal på den s. k. finnmarknaden i Tornea. Skjutspojken, som satt hopkrupen på fransitsen huttrade af köld, under det den resande, som legat utsträckt i hela sin längd på det hö, hvarmed risslan bäddas, började vråka undan fallar och filtter och med oympliga rörelser välta sig ur släden, föga olik en isbjörn eller hvalross i sin stora vargskinnspäls och med istappar i de långa mustascherna.

»Upp Johan, sitt inte och huttra, kom hit och få dig fem frön, som det heter och sedan skall det sättas lif i lappgubben, som tycks sova som en »väckt».

»Ä, sa' Johan, »det var starkt bränvin det där.»

»Ja, ser du, man spår inte med vatten då det gäller snabba och goda affärer, men nu ska' vi trumma upp lappf—n.»

Ingen svarade på Johans rop och bultningar på stugudörren.

»Herr Hornberg, det ä' visst ingen hemma.»

»Här finns nog folk och in kommer man nog med förstånd, begriper du det, ditt färfhufud.»

Hornberg började själf knacka på en af fönsterrutorna under det han nu i inställsam ton rådbåkande lappiska språket nämde sitt namn, som »var välbekant för lappfar», samt bad att det skulle öppnas genast, emedan han och pojken voro alldeles genomfrusna. På en god stund fick han iniet svar på sina ansträngningar och den hellefrade mannen höjde redan sin knutna hand, mähända för att slå in fönsterrutan, då buller förnams inifrån stugan och någon hördes komma utför trappan, som ledde till vinden.

Den inantör nedfälda bommen lyftes af och dörren öppnades på knarande gångjärn. En ström af varm luft från stugans inre slog de resande till mötes och skenet från ett torvedsbloss belyste en varglappflicka som med ena handen höll blosset upp öfver hufvudet, medan den andra ännu hvilade på dörrklinkan.

»Stig in, god' vännar,» sade flickan på lappiska med ett af dessa djupa tonfall, som man ofta får höra bland lappfolket och som säges päminna om de nordamerikanska indianernas struptoner, »stig in i stugan. Far sofver, men jag skall strax väcka honom.»

Hornberg inträdde pustande och stampande i stugan, som genom flickans försorg snart upplystes af ett stort grenljus, en sällsynt lyxartikel som lappfar köpt nere i någon af kuststäderna. Sedan hon väckt fadern återkom flickan och började göra upp eld i den stora spisen, under det hon förstulet kastade nyfikna blickar på Hornberg, som befriat sig från den tunga pälsen och nu började göra sig hemmastadd.

»Hvad heter far din och du själf för resten, lilla sötunge,» frågade den resande på dålig lappiska, i det han med en snabb rörelse tog den unga flickan under hakan.

»Låt bli det där! Far kommer nu, han får själf svara för sig. Om ni vill veta heter jag Anna.»

I detsamma öppnades en dörr till ett af sidorummen, och en lapp omkring 50 år gammal, liten, hjulbent och något krokryggig, kom instutande. Det var husfadern.

»God afton, lappfar,» ropte Hornberg, »kommer i affärer. Förb—t kallt. Gif mig först litet tilltugg, ty supen består jag själf och jag kan bjuda er på en »drum' också om det kniper. Sedan kryper jag helst till kojs, förstår du. Hvad heter du? Hornberg heter jag och här ska' göras affärer, lappgubbe.»

Lappen närmade sig långsamt den främmande och slog ett par lofvar omkring honom, liksom katten kring het gröt, under det hans små pigga ögon mönstrade gästen från topp till tå. Denna granskning utföll dock till Hornbergs fördel, som var en i afseende på det yttre fördelaktigt utrustad karl, ty lappen förvred sitt ansikte till ett välkomstgrin, i det han hälsade sin gäst och lifligt tryckte dennes framsträckt hand.

»Jaså,» sade han i sjungande ton, »du är ute och köper. Nå, jag har ju att sälja både hudar och horn. Och renar kan jag slakta så många du orkar ta', ty i denna lappmarken finns det ingen som äger så många klöfvar' som Paulus Paulusson. Men det är visst första gången, du är på våra trakter. Sätt fram mat åt oss, Anna, och bädda åt handelsman i kammaren. Låt skjutspojken sätta in hästen i vedskjulet öfver natten.»

Med dessa ord flyttade Paulus grenljuset till ett fyrkantigt träbord i midten af rummet, drog fram en bänk från väggen och satte sig, i det han med en gest inbjöd sin gäst att taga plats. Lappen stöppade och tände sin pipa med en viss högtidlighet och efter ett par djupa bloss frågade han nyfiket:

»Nå, hvad nytt nerifrån kusten? Hornberg, som underkastat rummet en närmare granskning och kommit till slutsatsen att han hade med en

Direkt från Schweiz **Schweizer's**

Schweizer-Broderier, porto- och tullfritt till bostaden.

Klädningar från Kr. 8.65

Blusar från Kr. 2.95

Barnklädningar från Kr. 4.35

Bästa Schweizer-Broderier på Batist, Voal, Crépon, Linne och de modernaste sidentyger. Begär vår nya katalog 10 med broderade prover. Våra broderiartiklar äro endast afpassade, men leverera vi tillskrifningsmönster i alla storlekar efter beställning.

Schweizer & Co. Luzern, Schweiz

VACKER HY

erhålles genom

F. PAULIS

OVICULA-TVÅL.

Innehåller ägg-gula.

FERIEVISTELSE I ENGLAND.

FÖR GYMNASISTER OCH STUDENTER.

(Femte årgången).

Liksom under de föregående åren anordna undertecknade äfven i sommar en *feriekurs* i Oxford. Andamålet är att under en angenäm o. uppriskande utrikesvistelse bereda deltagarne tillfälle att göra sig förtrogna med engelska förhållanden samt *engelska språket i tal o. skrift*. Många utflykter till Englands mest intressanta och minnesrika platser. En vecka i *LONDON*. Utmärkt tillfälle till sport och idrott. Priset för hela kursen — *sju veckor* — 550 kr. (inklusive resor, kost, logis, undervisning, utflykter etc., etc). Ufförligt prospekt på begäran.

SVDNEY CHARLESTON, M. A. Fil. Lic. **G. BJÖRKLUND,**
Universitetslektor i engelska, Läroverksadjunkt,
Uppsala. Kungsklippan 5, Stockholm.

Barnen taga lätt Apoteket Vasens Laxermarmelad på grund af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. Finnes å alla apotek.

Märkliga nyheter:

Cecilia Båath-Holmberg:

HEMMA I SVERIGE

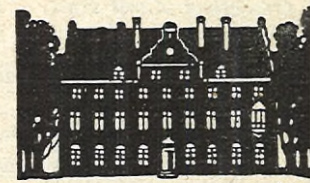
Med ca 100 illustr. Pris 3:75.

Elisabeth Wærn-Bugge:

HEMMETS VÄVBOK

Med 200 illustr. Häft. 1 kr., klotb. 1:50.

Erhållas i bokb. o. direkt fr. **LIND-BLADS FÖRLAG, Uppsala.**

DJURSHOLM

Sveriges äldsta och bäst ordnade villasamhälle. Samskola med dimmissionsrätt. Kommunalskatt ca hälften mot i Stockholm.

DJURSHOLMS AKTIEBOLAG, DJURSHOLM.

Réglisse Florent

är erkändt världens bästa och mest välsmakande lösande medel vid hosta, heshet och katarr. Säljes öfverallt, profaskar å 40, 35 och 30 öre exped. af

A.-B. S. J. Norman, Stockholm.

NERVOGEN

NAMNET LAGLIGEN SKYDDADT

Nervstärkande. - Blodbildande. Apftilgfvande. - Välsmakande.

250 gram: 3 kronor.

Förordas af läkare, fås på apotek och i kemikalieaffärer. Tillverkas å **Apoteket Ejern, Göteborg.**

Till platser, där inga återförsäljare finnas, sändes Nervogen fraktfritt direkt till förbrukaren.

Mellin's Food

är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer.

Vid val

af tvätt-tvål tväkar man icke numera, ty Diamant-tvålen öfverträffar all annan, och dessutom är den **svensk**. Happachs Såpfabriks A.-B., Malmö. Filial i Stockholm.

MED GAS

KAN MAN ERHÅLLA

VARMT VATTEN

I ALLA HEM.

Axa kvinnliga yrkesserie.

N:o 8.

Kontorsdamen träget får hålla i
Med skrifgöromånen många,
Och sträfsamt nog det stundom kan bli
Med sifferkolonnerna långa.
Släkt ägnadt är allt på krafterna ta;
Men också det är att märka,
Att Axa hafregrynsgrot är bra
Som medel att krafterna stärka.

Endast cirka 2 öre kostar en
portion Axa Hafregrot om Ni köper
i originalpaketer, då Ni direkt
från kvarnen har garanti för er-
hållande af färsk god vara.

Hårets vård

af
en framstående läkare.

En framstående läkare, som be-
handlar speciellt hårsjukdomar, för-
ordrar följande behandling: Sedan
håret kammats och borstads med
ren kam och borste, ingnides hår-
botten omsorgsfullt med F. Paulis
Azymol Stimulus. Sedan borstas
håret ånyo väl, men ej hårdt.
Denna behandling med Azymol
Stimulus bör ske dagligen så länge
håret faller af; sedermera minst
tre gånger i veckan.

Den berömda
"Huanoaco"
Cacaon 2.90 kg.
är ovillkorl. största fördel att använda.
Percy F. Luck & Co H. A.-B.

D. B. C.
Flytande Putskräm
Profva den och Ni använder aldrig
någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Co S. A.-B.
GÖTEBORG.

CHESEBROUGHS
Vaseline
Inregistr.
Varumärke.

"Den bästa vän, du någonsin kan få."

Med detta underbara pre-
parat kan du lindra och bota
många krämpor. En liten
burk **Chesebroughs Vaseline**
kostar endast 25 öre och be-
friar dig från skroflig hud,
smärre sår och brännskador,
och, om du låter en liten
smula smälta i munnen, lin-
drar det hosta, heshet och
inflammation i halsen.

**Det är fullkom-
ligt utan smak.**

Hvarje apotekare såväl som
större kemikalie- och parfym-
affärer hafva det till salu, men
se noga efter, att fabrikan-
tens namn **Chesebrough Mfg.
Co. Sd. New York U. S. A.**
återfinnes på hvarje förpack-
ning.
Filial i London,
42 Holborn Viaduct.
Var försiktig med efterapning-
gar. De skada i stället för att
hjälpa dig.

ganska rik lapp att göra, hvarom stu-
gans innanrede bar vitte, svarade i
mindre öfve-modigt ton än förut.

»Det är mycke saker att tala om
därifrån, Paulus. Men vänta, tills jag
fått något till lufs och språkådan
blifvit smord i gångjärnen, så ska
du nog få höra.»
Anna återkom nu och satte på
bordet ett fat, fylldt med renkött
samt framför Hornberg en tallrik ry-
kande soppa. Denne grep sig genast
an med maten utan någon inbjudan
från lappen. Sedan han stillat den
värsta hungern, började han med hög
röst ropa på skjutsossen:

»Johan, hvar håller du hus, fram
med buteljen, den ligger i vänstra
palsfickan.»

Pojken, som suttit hopkrupen på golf-
vet invid spisen, spratt till liksom
ur sömnen vid Hornbergs tillrop. Han
hade dock ej kunnat sova, därtill var
han för hungrig och väntade otåligt
på att blifva ihågkommen.

»Åt dej mätt, din ynkrigg.» sade
den resande, »nu lappfar ska du få
få smaka på äkta vara och finaste
sort.»

Belåtet framtog han ur sin bröst-
ficka en bågare, sådan som brukas på
resor, och fyllde den till randen
med brännvin.

»Skål Paulus, skål för goda affärer
och godt kalas. Å-å-h det var skönt.
Här, gubbe, har du, jo, jag tror det
smakar.»

Lappen, som i sin ordning tömt bå-
garen, satt nu med ena handen på
magen och svängde med tobakspipan
i den andra flere hvarf omkring i luf-
ten.

»Utmärkt. Det brännvinet var bra.
Det var bra. Smakar bra.»
I detta ögonblick kom dottern fram
och lade sin hand på faderns skuldra:

»Du tager väl ej mer än du tål, far,
sade hon varnande.

»Har du gjort i ordning i kammaren,
janta, så gå och lägg dig på loftet.
Härnere har du inte mer att göra i
kväll. Godnatt med dig. Tror inte du,
Paulus Paulusson vet hvad han tål.»

»Seså, rappa på, janta, tillade han
då dottern förblef stående.

»Herr handelsman!» sade hon, i det
hon gick, »ni får inte suppa far full,
för då gör han alla möjliga galen-
skaper.»

»Gå och lägg dej,» röt nu lappgubben
och ville springa upp, men hejdades
af Hornberg, som drog honom ned på
bänken igen.

»Var lugn, vackra Anna,» svarade
han, »jag svarar för gubben. Gå du
och lägg dig, mitt barn, och dröm
om din tillkommande. Kanske du re-
dan har fästman?»

»Hon ä' förlöfvad med Nila, son
till bror min. Pojken är ute hos
hjoerden. Men låt jantan gå och lägga
sej nu, så vi bli för oss själva.»

förklarade Paulus, i det han genom
blinkningar af hemligt förstånd sökte
meddela sig med sin gäst.

Sedan Anna aflägsnat sig började
ett af dessa i lappmarkerna tyvärr
alltför vanliga dryckeslag, som slutade
med att Paulusson bokstafligen »öps»
under bordet. Hornberg, som föga be-
kymrade sig härom hade redan med
den berusade Paulus uppjort åtskil-
liga affärer, som gäfvor förhoppning
om en vacker förtjänst. Han hade
tillfredsställt lappens nyfikenhet med
mer eller mindre sannfärdiga berättel-
elser nedifrån landet och släckt hans
törst med upprepade påfyllningar af
bågaren, som litligt gått laget rundt.
Åfven Johan, skjutspojken, hade fått
hvad han behöfde, som Hornberg
skrattande anmärkte, då pojken ram-

lade omkull i spiselhörnet och genast
insomnade. Under dryckeslaget hade
lappen alltefter som brännvinet ver-
kade, blifvit meddelsammare och med-
görligare för att på rusets sista sta-
dium öfvergå till skryt öfver sin makt
och rikedom. Till slut hade han under
en yld säng trådt en dans på stuggolf-
vet, hvars yrande ringar betagit hans
omtöcknade hjärna den sista förmå-
gan att hålla kroppen i jämvikt. Ef-
ter ett tjuv och under ifrigt fäk-
tande i luften med armarna hade Pau-
lusson ändtligen under gapskratt från
Hornberg förlorat balansen och ramlat
under bordet.

Hornberg reste sig och fattade gren-
ljuset, nu nästan utbrunnet, för att
uppsöka sitt nattläger. Åfven på den-
ne man, hvars järnhälsa i förening
med vana satte honom i stånd att tala
oerhörda spritkvantiteter, hade dagens
långa resa i förening med nattens li-
bationer icke kunnat undgå att utöfva
sitt inflytande. Under tvåra vädnin-
gar och efter att under eder hafva
snubblat mot stolar och snafvat mot
tröskeln till kammaren, lyckades han

med svårighet finna sin bädd, på
hvilken han tungt kastade sig med
och hvarifrån väldiga snarkningar
snart förkunnade hans djupa sömn.

Kalla och klara tindrade stjärnorna
därute i vinternatten och det stora
skenet flammade och lyste.

En gyllene strimma öfver trädens
toppar i öster bebådade den annal-
kade soluppgången. Månskrän blek-
nade allt mer och stjärnornas ljus
släcktes efter hand. Mörkret och skug-
gorna flydde för den korta vinterdä-
gen, som bräckte.

Då solen höjde sig öfver synranden
och kastade sina gyllene strålknip-
pen ut öfver det frusna landskapet
började små rökvirvlar uppstå ur
en ensam lappkåta, förkunnande, att
det fanns människor i denna öde mejd,
som vaknade till den kommande da-
gens arbete och omsorger.

(Forts.)

**TAGER BORT MJÄLL,
HÅRET SLUTAR ATT FALLA.**

**Gör håret tjockt, glansigt och vac-
kert. — Ingen kliande huvud-
svål mera.**

Den gamla hederliga huskuren, som
tillredes under medicinsk ledning, be-
friar från mjäll och klåda, men det som
mest skall glädja er blir då ni efter nå-
gra veckors användning ser att nytt
hår börjar komma, fint och dunigt
i början — men verkligt nytt hår
börjar växa öfver hela hufvudsvalen.
Det betyder ingenting, huru blekt,
sprödt och shabbigt håret ser ut,
den gamla huskuren gör ändå att
det får mjukhet och glans och skän-
ker en äkta härhälsa. Skrif efter en tre
kronors flaska med bruksanvisning från
Bergshammars gård, Skårsåtra.
Försäljning för Stockholm, MOREAUS
parfymaffär, Birger Jarlsgatan 18.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg, Brunn- o. Badanstalt.
1 juni—31 aug. Inlands-
natur, barr- o. löfskog; Billiga lefnads-
kostn. Läk: **Eman Larsson**. Örebro.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm.
Kneippbad. Starkt radiumhaltigt
vatten. Skogsluft. Läkare: Profes-
sor **Astley Levin**, Sthlm.

Borg v. Norrköping. Alla slags bad o.
behandl. lämpl. mot **Rheumat.**,
Gikt, **Åderförkalkn.** Nervsjukd. Nytt
Radiuminhal. Inack. i pensionat o.
sjukh. 1,75—6 kr. Läk: **W. Bergwall**.

Borgholm Kurort och hafsbad med
sydländskt klimat. Utm.
bad. Tidsenl. utrustning. Vål fun-
gerande vatten- o. kloakl. Läk. **Johan**
O. A. Bergqvist. Strandv. 7 B. Sthlm.

Båstads 1/2. Mildt, jämnt klimat,
härligt läge, en af västkustens natur-
skönaste badorter. Läk: **Dr G. Kri-
korts**: Sjukgymn. **E. Granfelt**.

Dalarö Hafsbad. Vålk. kur- o. rekrea-
tionsort. Naturskönt läge:
hälsos. klimat. Gytte-, tallbarrs-, kol-
syrab. etc. sjuk. Läk. **Dr. C. Jans-
son**. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursåtra Brunn. Versås. Lugnt,
stilla, enkelt. Högt o. fritt
läge. Järnkällor. Vål serverade bad.
Hetluft. Omsorgsfull massagebehandl.
Billigt. Läk: **D. Liljeqvist**, Hudiksv.

Fiskebäckskil Hafscuranstalt vid
Västkusten. Ren,
dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Mas-
sage och sjukgymn. Bill. lefnadskostn.
Nytvudg. matsal. Läk: **M. R. Ahlberg**.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luft-
kurort. I björkskogsbältet.
Lämplig rekreationsopl. Härl. fjällnatur,
godt bord, c. 60 rum. Säsong: juni-
aug. Läk: **J. Weblörn**, Uppsala.

Furusund Hafs- o. Gyttebad i Sthlms.
skärg. 2 1/2 t. fr. Sthlm.
Alla sorters bad, gymnastik massage.
5 hotell, 50 villor. Läkare: **Dr. Emil**
Zander, Sthlm. (Spec: Hjärtsjukd.)

Grennafors Berömd järnkälla.
Gytte- o. medic. bad. Mildt barrskogskl.,
härl. luft. Sjö. Bost. i brunspark. Adr:
Moheda. Läk: **C. J. Hjort af Ornä.**

Götarp pr Åsenhöga, Jönks län. Na-
turskönt högt läge i skogrik
trakt vid sjö. Vanl. badf., god järn-
källa. Billigt. Massör. Läk: **A. Arons-
son**, Stockholm.

Helsjöns kuranst. Horred, Västergöt.
Reum., gikt, nerv- o. hjärt-
sjukd. Nutida bad, spec. gyttebad. Radio-
akt. vatten. Barrsk. Godt bord. 30 maj-
8 sept. Ny reg. Läk: **G. Hjort af Ornä.**

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den
vackra Guldkroken vid Vättern.
Utm. bad. Nytt strandbad. Goda bost.
Läk: **Dr E. Tengstrand**. Sthlm. För
gymn. o. mass. **Dr H. Ekberg**, Sthlm.

Hällby Brunn Radioaktiv Järnkäl-
la. Fullst. varm- o.
Kneippbad. Sommarsäsing 15 maj-
1 sept. Läkare: **Dr Uno Wallin**. En-
köping.

Hälsans Brunnanst., Hälsingborg, v.
Öresund. Sofiakällan. Järn-
källa. Alla med. badf. Härl. strandbad i
Öresund. Reumatism, magsjukd., skro-
fl. åkommor. Konvalescens. Läk: **Dr A.
Björkman**. Hälsingborg.

Johannisdal Hälsobr. o. badanst. v.
Köping. Öpp. slutet af
maj—o: 20 aug. Järnk. med hög radio-
aktivitet, hvars vatten anv. äfv. till alla
bad. Läk: **Dr. Eriksson**, Köping.

Källvik 12/6-21/6. Loftahammar. Lugnt,
enkelt, billigt; skogrik, vind-
skyddad hafskust; fullst. brunn- o. bad-
kur; radioaktiv järnkälla; dietkurer m.
m. Läkare: **Alfr. Ternell**, Stockholm.
Härl. läge & Smål. högl.

Lannaskede i skogr. trakt. Berömd
järnk. Alla brukl. badf. Spec. gyttebad.
Kneipp. **Radium-Institut**. Säs. börj. 1
juni. Läk: **Sigge Wikander**, Sthlm.

Ljungskile barrskog, järnk. Orust
skyddar f. västv. Förra årets omt. regim
i societetsh., järnv., ångb., f. b. m. öfv.
västv. b. Apot., läk: **Nath. Dahlberg**.
Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 7 juni-
7 aug. Termsindeln. Reumat.

Lunda hjärtf. neurasteni. Ber. gyttebad jämte
alla vanl. badf. Radiuminhalatorium.
Öfverläkare: **Dr G. Rystedt**, Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badan-
stalt. Högt och torr
läge i natursk. trakt nära Kinnekulle.
Berömd järnkälla, starkt radioaktiv.
Billigt. Läkare **E. Pontén**, Göteborg.

Lyckorna Hafsbad- o. klimatisk kur-
ort i härl. nat. & västkusten,
kransad af pygga, skogsklädda höjder
m. vackra promenadvägar. Läkare:
Olof H. Son Forsell, Sthlm.

Lysekil Klimatisk kur- och rekrea-
tionsort. Utmärkta gytte-
kreuznacher-, half- o. hafs. sjuk-
gymn. massage. Tidsenl. anläggningar,
bill. priser. Läk: **Prof. A. Wide**, Sthlm.

Malen, Hafs. Vidstr. barrskog.
Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk be-
handl. Lektuga. Lektledarinnor. Läk:
Dr. K. C. af Klercker, Lund.

Marstrand Hafscuranstalt med ut-
märkta bad, spec. gytte-
bad, goda kommunikationer, billiga
lefnadskostnader. Läkare: **J. Bau-
man**. Marstrand.

Medevi Skogssanat. Berömda järnk.
m. radioaktiv utstråln. Utm.
gytte- o. halfbad. Sol o. luftb. Kalla
bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt
bord. Läk: **G. Bergmark**, Uppsala.

Mörsils Sanatorium för bröst-
sjuka.
Jämtl. Öpp. året om. Ren, stark fjäll-
luft. 1:sta kl. bord. Elektr. belysn.
Rikst. Öfverläkare: **T. Horney**. Mörsil.

Mösseberg Vattenkur- och sanato-
rium. 1,100 f. ö. h. Öpp.
hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el.
ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. hög.
frekvensafd. Läk: **Fr. Odenius**. Sthlm.

Nybro Brunn- och badanst. Praktikt
barrskog. Torr grusgrund.
Vattenkur. Elektr. ljusb. Gyttebad.
Nauheimb. Solbad. Billigt. Läkare:
Lifmed. E. Jacobson, Stockholm.

Nynäs Hafsbad vid Nynäshamn
modern, förstkl.
kurort m. fullst. vattenkuranstalt. o.
alla mod. kurmedel. Läk: **G. Rothman**.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järn-
vatten. Fullst. badanst. I term.
1/2-1/2, II term. 5/7-2/8. Postadr. Por-
la. Läk: **Dr H. Nauckhoff**, Linnég. 12.
Stockholm. Riiks & Allm. 144 60.

Ramlösa: Säs. 15/5-1/8. Alk.- o. järnk.
Alla mod. bad, spec.
Nauheimerb. Radiogenkur. Socker-,
gikt-, njur- o. korp. Röntgenunder-
söktn. Läk: **Prof. K. Petren** o. **Dr
M. Ljungdahl**, Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkäl-
lor, mass-, ljusb., hafs. kall-
vattenkur, dietkur, **radiumkur**. Läk:
Prof. G. Forsner, Uppsala, **Dr. Thor-
ling**, **Dr Rietz**, prof. **Henschen**.

Rostock hälsobrunn och badanst. in-
vid Kroppefjäll. Naturskönt
o. fridfullt. Ytterst mod. priser. Stn o.
adr. Dals-Rostock. Läk: **Gustaf Karl-
berg**, Stockholm.

Ryd Brunn- o. Badanst., Radioaktiv
järnk. Alla brukl. kurmedel.
Kneipp. Natursk. läge. Skog o. in-
sjöar. Lugn sommar. Ytterst bill.
lefnadsmk. o. badpr. Läk: **D. B.
Carlsten**.

Saltsjöbaden Sanatorium o. bad-
anstalt. Nynärs-
tät **Radiuminstitut**. Rum fr. 2.00.
Öfverläk: **Dr Olof Sandberg**.
Adr. Kristinehamn.

Skagersbrunn Vatt. o. Luftkurort.
med järnk. Härl. läge v. sjön Skageren.
Alla badf. **Radiuminhal.** Bekv. skjutsar fr
station, **Badint. Nils G. Marén**, Uppsala.

Strömstad Hälsobrunn o. badan-
stalt. Mildt hafs-klimat,
berömda gyttebad. Järnkälla. Säsong
1 juni—15 sept. Läk: **A. Berghel**, Sthlm.

Sätra Brunn. 1.4 mil fr. Saka. Daglig
vurstrafik, på beställn. auto-
mobil. Gyttebad, gymn., massage; sär-
skild matordn. för magsjuka. Öpp. 1/6
—1/8. Läk: **Prof. Friberger**, Uppsala.

Söderköping Brunn o. bad. Fullst.
badkur. Nauheimer-
bad. Elektr. ljusb. Sjukgymn., mass. o.
hetluftsbeh. Utm. skogsprosen. Enk.
lefnadssätt. Läk: **R. Almqvist**, Sthlm.

Södertälje Badinr. öpp. året om. Nytt
badh. o. societetsh. Mas-
sageb., el. ljusb. **Radiuminhalatorium**.
Läk: **Axel Hellstenius**, Sthlm. För
mass. o. gymn. **N. Wennström**, Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt, öppen året
om. Alla varma o. kalla bad
Fullst. Kneippbehandl. Mild och ren
luft. Natursk. läge, vidstr. barrskog.
Bill. priser. Läk: **H. Tham**. Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort.
Naturskönt läge. Ren o. stjär-
kande luft. Utmärkta varm- och salt-
sjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunn- o. kurort, Kyrk-
hult, Blekinge, 1 Juni
—1 Sept. Naturskönt läge i högt liggan-
de skogstrakt. Utmärkta bad. Apot.
Billiga lefnadsmk. Läkare på platsen.

Tyringe Badanst. och Sanatorium.
Fysikalisk-dietisk kurort.
Ny restaurerad och mycket utvidgad.
Billiga lefn.-kostn. Begär nya prosp.
Läkare: **Dr. O. Reimers**. Tyringe.

Ulrichehamns Sanatorium o. bad-
anst. Öppet året om.
Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. öfv. haf-
vet. Alla brukl. badform., äfv. elektr.
Läk: **Joh. A. Andersson**. Ulrichehamn.

Varberg Hafsbad och gyttebadan-
stalt. Bästa hafsbad, spec.
gyttebad. Elektr. ljusb. Billiga af-
gifter och lefnadskostnader. Läk:
Dr O. P. Åberg, Stockholm.

Wermlands Eda Vattenkuranst. o.
järnk. Säs. 1/6-21/8.
Naturskönt, högt läge. Milsv. furusk.
Alla brukliga badformer, spec. gyttebad.
Läkare: **B. Möller**, Stockholm.

Öregrund Hälsbr.-anst. Härl., friskt
läge. Goda o. bill. lefn-
förh. Lifl. ångbåtskommunikationer.
Gytte- & Nauheimerbad. Läk: **Vik-
tor Huss**. Öregrund.

Östhammar Hafsbad. Skydd läge
vid vik af Ålands haf.
Moderna badf., spec. Tvålmassageb. o.
Fangob. Härl. hafs- o. skogsluft. Bil-
ligt. Läk: **Henrik Berg**, Sthlm.

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurort-
föreningen utgifna publikationen "Svenska Bad- och Karorter" (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorternas prospekt,
som erhållas genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen, Sthlm.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

FÖR EN FRISK och ordentlig flicka kunnig i hushållsarbete omål finnas plats nu genast hos tjänstemannafamilj på 3 personer boende i villa vid Lerum, 30 minuters resa från Göteborg. Centraluppvärmning och elektriskt ljus. Lön kr. 20 pr mån. Svar till »Post-fack 61, Lerum.

KOKERSKA, kunnig och van, stadgad proper och ordentlig, får god plats nästa 1 maj i 2 personers hushåll. Svar med betygsskrifter och löneanspr., märkt »M. A. 263, Örebro p. r.

VAN HUSA, kunnig i klädsömnad, får god plats som familjemedlem. Hjälptill tvätt o. skurning. Tillträde 24 april. Sv. t. »Pliktrogens, Falun p. r.

Ä EGENDOM i Uppland, godt hem med tjänare, får bättre, hushållsvan flicka, villig deltaga med husliga bestyr, sömnad, plats. Medlem af familjen. Vid Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

KVINNLIG KORRESPONDENT med färdighet i stenografi och maskinskrifning samt svenska, tyska och engelska språken får god anställning vid bruk i Dalarna. Svar jämte ref. till »Bra plats 1914, under adress S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

UTOMLANDS! Bildad flicka, något kunnig i tyska, duglig och erfaren, med godt sätt och pålitl. karaktär, erhåller till 1 maj plats hos svensk fam. i Berlin att sköta ensamjungsfrus sysslor. Liten, bekv. väning. Tre personers hushåll (ettårigt barn). Någ. hjälp m. förflyttning Familjemedlem. Lön 20 mark. Svar med foto till Frau Dr. Holm, Königin Luisestr. 4, Berlin-Charlottenburg.

KUNNIG ENSAMJUNGERU får plats inst. flyttning. Svar till »Fru E., Lidingsö-Brevik p. r.

VERKLIGT anspråkslös, snäll och duglig flicka, ej gärna under 30 år, fullt hemma i god matlagning, bakning och öfriga husliga sysslor, önskas att förestå hushållet i hem på landet (5 à 6 pers. hushåll) i mindre samhälle vid Kalmar sund. Lön 30 kr. per mån. Tvänne jungfrur finnes. Nutida bekvämligheter i köket. Svar med foto och rek. till »Fru maj-juni», under adress S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm.

BARNFRÖKEN. Elem., barnkär bättre flicka med goda rekom. erhåller plats den 24 april i Sthlm för större barn. Under sommaren vid badort i skärgården. Foto och betyg till »Pliktrogens, Iduns exp.

BILDAD, barnkär, frisk och anspråkslös flicka med jämnt och glädt lynne och förmåga att handleda barn samt kunnig i linnesömnad och helst musikalisk, får plats för 4 barn (7½ år -14 mån.) nu genast i ämbetsmannafamilj på landet, 15 min. prom. fr. Hesselholm. Svar med foto, ref. och löneanspråk sändes till Fru Areskog, Hesselholm.

Epidemisyukterskeplatsen inom Ljusnärbergs distrikt (Örebro län) med station i Kopparbergs köping förklarar härmed till ansökan ledig. Lön 600 kr. jämte 100 kr. i hyresbidrag samt 50 öre i dagtraktamente, när epidemisyuktugan är belagd. Bostad å epidemisyuktugan. För att kunna antagas till sköterska fordras intyg om väl vitsordad tjänstgöring omkr. 1 års tid vid större sjukhus samt att hafva genomgått kurs vid större epidemisyuktugan. Ansökan insändes till Dr. Axel Björklund, Kopparberg. Epidemisyukterskeplatserna.

Tvenne översköterskeplatser vid Wadstena hospital och asyl kungöras härmed till ansökan lediga. Löneförhållanden: 500 kronor kontant, tjänstesteklar och allt fritt jämte ålders-tillägg efter 2, 5 och 10 års tjänst med respektive 10, 20 och 40% af begynnelselönen. Ansökningar insändas till Överläkaren före den 1 nästkommande maj, och skola tjänsterna tillträdas två månader därefter.

JUNGE GEBILDETE DAME, intelligent und musikalisch, mit gediegener Sprachkenntnissen, Deutsch, Englisch und Französisch, findet angenehmen Aufenthalt in den Sommermonaten, event. das ganze Jahr, am Strande in der Nähe von Malmö, Schweden. Gefl. Antwort an "Familienmitglied Fabrikanten Familie zwei Kinder, Schweden", Gumaelii Annonbyrå, Malmö.

PLATSSÖKANDE
UNG BILDAD FLICKA önskar plats som guvernant eller barnfröken i vänligt hem på landet. Svar till »22 år, Eksjö p. r.

UNG LANDTRUKAREDOTTER söker plats i familj såsom fruns verkliga hjälp; är sykkunnig samt genomgått pr. skola. Svar till »Familjemedlem», Öskevicsky p. r.

25-ÅRIG FLICKA önskar som hjälp medfölja fam. eller ensam dam till badort några veckor i sommar. Svar omtes tacksamt af »Lärarinna», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD LANDTR.-DOTTER, 21 år, önskar plats på landegendom. Van vid matlagning och arbete inom hus, helst där jungfru finnes. Svar till »Ordentlig, Vårdsberg p. r.

BÄTTRE FLICKA, 20 år, enkel och villig, önskar plats på större egendom, där tillfälle gifves att deltaga i såväl matlagning som öfriga inom hemmet förekommande sysslor. Svar till »Inga 1914», Iduns exp. f. v. b.

ALDRE OPERATIONS- och öfersköterska med vana vid bakteriologiska undersökningar och paraffinbändningar önskar ombyte af plats. Svar till »A. G.», Iduns exp.

I GODT HEM, där jungfru finnes, sökes plats af bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. Goda betyg. Svar t. »Arbetsam-Villig, Sv. Telegrambyrån, Stockholm, f. v. b.

BÄTTRE, ENKEL, huslig flicka med goda betyg önskar plats i familj eller som husföreståndarinna. Svar till »H. Z.», Sthlm 14.

UNG, MUSIK. bild. fl., som är klen och behöfv. vistas å land. önsk. komma som sällsk. ell. för barn hos snäll fam. på prästg. ell. herrg. Svar till »19 år», Iduns exp.

DUGLIG, HUSLIG flicka önskar plats att förestå bildad hem, gärna där barn finnes. Är hemma i allt, som hör till ett bättre hemf. skötsel, van att leda och handhafa barn, undervisningsvan och skicklig i alla skolämnen. Svar till »Godt och jämnt lynne», Iduns exp.

ENKEL, bildad, musikalisk flicka önskar plats som hjälp och sällskap på egendom. Har genomgått hushålls-, sy- och sjukvårdskurs. Svar till »Familjemedlem 27 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG anspråkslös flicka önskar plats å poststation som hjälp med postgöromål samt i hushållet. Svar till »Maj 1914», Fjällbacka p. r.

ENKEL, bildad flicka önskar plats som sköterska. Har genomgått 1-årig kurs i sjukvård och dessutom 3 mån. sinnessjukvård. Betyg och rekom. finnes. Svar till »A. T.», Iduns exp. f. v. b.

SOM »TRÄDGÅRDSHJÄLP» önskar arbetsam bergslagslös plats. Bästa betyg från Näs trädgårdskurs. Svar till »Trädgårdshjälpen, Nora p. r.

PLATS som husmoders hjälp (ej med tvätt och skurning) på landet önskar ung flicka. Svar till »Familjemedlem 91», Iduns exp.

PLATS önskas till midten af maj af enkel, anspråkslös flicka af god familj hos ensam dam eller herre. Helst i stad i mellersta eller norra Sverige. Är kunnig i matl. och husliga göromål. Något van vid sjukvård. Goda betyg kunna företes. Tacksam för svar med lönevillkor m. m. till »Skånska 22 år», Teckomatorp p. r.

SMÅSKOLLÄRARINNA, enkel och anspråkslös önskar under juli månad medfölja familj ut på landet. Är villig deltaga i husliga sysslor. Fritt vivre och fria resor önskas. Svar afvaktas tacksamt till »Lärarinna», Borås p. r.

Ung sjuksköterska önskar plats i bättre familj helst uppåt landet. Svar inom några dagar till »B. S., Barkåkra.

Emmy Gihl's (f. d. Sophiasyster) Sjuksköterskehem, Östermalmsgatan 86, Stockholm. Utöfnd sköterskor hela dygnet. R. T. 15293. A. T. 21130.

INACKORDERINGAR

NERVSJUKA eller äldre damer som äro i behof af öm och samvetsgrann vård kunna erhålla sådan i Kaptenkan Thoreles sjukhem, Växjö. Endast trenne patienter emottagas. Ref. finnas och sändas.

I HÄRLIG SKOGSTRAKT i Sthlms närhet finnas 2 omöbl. rum med helinack för herre-ell. dam. Treffligt hem. Piano o. rikstel. Sjuklig kan få vård o. sällskap. Svar till: »Moderat pris», Iduns exp. Sthlm.

SPÅDA BARN erhålla god vård. Närmare uppl. kunna erhållas Allm. tel. Råsunda 234. Svar till »Full diskretion», Iduns exp.

Unga flickor
eller gossar, som önska lära eller utbildas i tyska språket erbjudas angenäm vistelse i prestgård omedelbart intill universitetsstaden Göttingen i provinsen Hannover. Bästa referenser. Pastor Held, Weende bei Göttingen.

Östermalms Sjuk- och Avlöshem, 12 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm. Rikst. 9752. Allm. tel. 9755. Referenser till följande herrar läkare: Alfred Berghel, Harald Ernberg, Arthur Fürstenberg, E. O. Hultgren, Arnold Josefson, Gottfrid Rystedt. Prospekt sändes på begäran. För allmänheten serveras 2 tr. upp 1:a kl. bad: Elektriska ljusbad, massagebad, tallbarrsbad, halfbad m. fl. Föreståndarinna HILMA FREDLUND. Rikst. 9012. Allm. tel. 1250.

I PENSIONAT för unga flickor, bel. i Berner Jura, Schweiz, mottagas elever fr. o. m. den 1 maj 1914 för längre eller kortare tid. Franska hufvudspråk. Vidare meddelande lämnas mot brefporto under adr. Fr. A. L. Friberg, Svbg. 31, Uppsala.

Sommarhem. Inackorderingar mot taga i vacker trakt i närheten af Vättern. Svar till Adalen pr. Habo.

Kvinnliga Folkhögskolan, Molkom, — grundad 1892 —

Nästa kurs 4 maj—8 augusti. Undervisning i praktiska och allmänbildande ämnen samt kvinnlig slöjd (slät- och konstväfnad, sömnad, knyppling, broderier m. m.). Läge mellan skog och sjö i en av Värmlands vackraste trakter. Stor lärarepersonal. God och billig inackordering på skolans välredda Elevehem. Samtidigt pågår Husmodersskolan, där högst 12 elever, hvilka förut genomgått folkhögskola eller läroverk, mottagas. Prospekt erhålles af föreståndaren, fil. dr. Hjalmar Heden, adr. Molkom.

Jakobsdals Enskilda Vårdanstalt

mottager sinnessjuka. Prospekt på begäran. Postadress Göteborg 5. Tel. 3922. 425. Läkare: Doktor S. O. ABERG.

Turkiska badet,

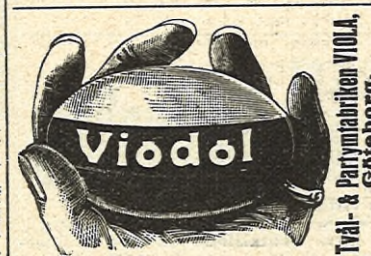
i Malmtoresbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flere i sällskap. Pris kr. 1.50.

Köp den värdefulla, af alla omtyckta

Freja-Tabletten

som öfverträffar alla andra. **Freja-tabletten** är svensk vara, icke importerad. Agenter och återförsäljare antagas.

Choklad- & Konfektfabriken Freja, Gefle.

VIODOL-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en soalett-tvål af högsta kvalitet.

De bästa skolkärrorna för trädgårdar, villor m. m. bära märket Stockmöllan och lämnas fraktfritt å 15 kr. öfver hela landet. Beställes från Stockmöllans A.-B., adr. Stockmöllan. Tel. 9.

Rikhalliga variationer. Begär pris. **Tidaholms Bruk, Tidaholm.** Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mäslersamuelsg. 38 STOCKHOLM.

VINOLIA
Tvålar, Parfymer och Toalett-Artiklar.

FÖR BARNVÅRDEN. VINOLIA PUDER och CRÈME äro alltid ombärliga för barn. Deras ömtåliga hud blir lätt röd och narig. Glöm ej VINOLIA, när Lillan badar.

Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.

Skogsbo Hushållsskola, Leksand,

börjar d. 15 sept. 1914 sitt 11:te arbetsår för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar: enklare och finare matlagning, handarbete och vävning samt föddjämneslära, bokhålleri och främmande språk. Elever mottagas endast för helt år. Pris 500 kr. Närmare upplysningar och referenser lämnas av

Gertrud Walin, Signe Philip, LEKSAND.

Husmoderskolan i Karlstad.

(Vår- och sommarkurser 1914).
1 maj börjar en **Matlagningskurs** (omf. 6 veckor).
1 juni " **Barnvårdskurs** (omf. 1 månad).
8 juni " **Pedagogisk slöjds kurs f. lärarinnor** (omf. 6 veckor, avgiftsfri för lärarinnor inom Värmlands län).
8 juni " **Kläd- och linnesömnadskurs** (omf. 1 månad).
Helinackordering erhålles inom skolan. Rikstel. 812. Prospekt på begäran. **Nancy Enwall.**

Olga Schulheis' Praktiska Fortsättningskurs för unga flickor

å Fogelsta gård invid Bornsjön börjar nytt arbetsår d. 1 sept. 1914. Pris för hel kurs (8 månader) 1000 kr. Undervisning meddelas i hemmets alla sysslor såsom: matlagning, bakning, konservering, sömnad (klädsömnad och linnesömnad), hemmets vård. Dessutom lämnas undervisning i vävning, slätväfnad och konstväfnad samt väfvars uppställning. Föreläsningvis meddelas undervisning i födoämneslära, hygien, barnvård, hemmets bokföring o. väfnadsteori. Prospekt och närmare upplysningar gen. skolans föreståndarinna **Olga Schulheis**, adr. Fogelsta, Tumba. Rikstel. Tumba 114.

SOMMARKURS. För dem som önska förena sommarvistelse i vacker, hälsosam trakt med praktiskt arbete är tillfälle beredt (från 20 juni—15 aug.) till trädgårdsarbete, kurs i vävning eller konservering efter fritt val. Pris Kr. 200.—. Adress som ofvan.

Upsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium.

Samskola med förb. klasser, sexklassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimissionsrätt samt för flickor, som ej vilja allägga examen, kl. 7 o. 8 med normalskolkompens; dessutom en **seminarieklass** med uppgift att utbilda unga kvinnor för hem och familj och särskildt att göra dem skickliga att sköta, handleda och undervisa mindre barn i hem, Kindergarten och småskola. I gymnasiets 1:sta ring vinnes inträde utan tentamen af dem, som tagit realskoleexamen med godkända betyg. De, som anmäla sig före 20 maj, få tentera vid vårterminens slut (helt eller delvis), eljes i höst.

Josef Liljeblad, Carola Eneroth.

Elsa Philips Husmodersskola,

Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A), börjar ny termin för bildade unga flickor den 15 sept 1914. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker o. kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysningar på begäran. **ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 25, 3 tr. Tel. Ö. 1810.**

Maltestorps Helpension för flickor

börjar sitt tionde läsår den 7 september 1914. **Elementarskola. Trädgårdsskola.**

Hushållskurs (anmälningar mottagas intill den 1 juni). **Fortsättningskola** omfattande, vid sidan af den teoretiska undervisningen valfräa kurser i sömnad (linnesöm, klädsöm, broderier), vävning, knyppling, porslinsmålning, läderplastik och papparbeten. Undervisning meddelas i musik. **Franska eller engelska äro obligatoriska talspråk.** Införd fransk, engelsk ock tysk lärarinna. Elevantalet begränsat. Prospekt på begäran.

Elsa Dyrssen, Adr.: Maltestorp, Särö.

Linnesömnadskurser

på längre o. kortare tid. Begränsat antal elever. Prakt. metod utan träckling. Varje delt. disp. en symaskin. Aven sömnad av barnkläder.

Göteborgs Nya Husmodersskola, Södra Allégat. 2 A. Rikst. 106 24.

Andrea Eneroths Handarbetsseminarium,

Kommendörsgatan 32, 1 tr., Stockholm. Allm. Tel. Österm. 16 18. **Högre, af Kungl. Maj: godkänd lärarinneutbildning i handarbete.** Som elevantalet är begränsadt, böra **ansökningarna snarast insändas** till nästa arbetsår, som börjar 1 sept. 1914. Prospekt sändas på begäran. Mottagningstid 12—1.

Vid Torshäll, Leksand,

kurs för kvinnliga trädgårdselever 1 april—31 okt. Extra elever på kortare tid. Prospekt och referenser på begäran.

Lillie Landgren, Märta Philip.
Ny Våfbok n:o I, 3:dje tusendet, innehåller ett 60-tal afbildningar med beskrifningar å provver från Sigrd Palmgrens Våfskola, Norrköping och Elin Johanssons Våfskola, Linköping. Redigerad af Gerda Björck.
Ny Våfbok n:o II, kolor. plancher, utarbetad af Gerda Björck, adr. Linköping. Priset å hvarje bok är 3 kr. Försäljningen sker genom bokhandeln. utgifvarne eller Litografiska Bolaget Linköping. Vid köp af 10 exemplar erhålles rabatt.

"Den stumma tvätterskan".

Begär prospekt jämte intyg. 1,000-tals "Fontän"-apparater sålda i Sverige de senaste månaderna. Bör ej saknas i något hem. Pris pr apparat Kr. 7.50. Pris pr kittel därtill Kr. 9.50. Expedieras till landsorten endast mot efterkräf.
"Fontän"-apparaten är afprovad vid Stockholms m. fl. städers gasverker och befunnen vara en värdefull och mycket praktisk uppfinning. Apparaten kan användas å såväl vanlig spisel som å gas- och fotogenkök.
Vacuum-Tvättapparaten "Fontän" till salu i Bosättnings- och Järnaffärer samt hos **Högman & Stark, Rosenbad 2, Stockholm,** som antaga agenter och återförsäljare å alla platser.

Prenumerera på Idun!

Det bästa läkemedlet är
NISSENS
ÄKTA BRÖSTKAREMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut,
Göteborgs Arkader, Göteborg,
längsta o. fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik o. Massage.**
Ny kurs börjar den 12 sept.
Begär prospekt!

Med. Dr. E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 i. m. Nr 37 **Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.** Prospekt begäres städes under adress **Engelbrektsgratan 43 B, II.**

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,
Dr Köhberg o. Dir. Segerdahl,
Tegnérsgatan 23, Stockholm. Begär prospekt. Sommarkurs börjar den 15 april. Ettårig kurs den 5 oktober.

Skönhet. Tillförlitligt medel mot grumlig hy, bölder, finnar, eksem. Många int. af ansedda o. trovärd. pers. 40-årigt eksem botadt 3 kr. sats. Diskret. **Fru Ina Göthe, Falun.**

Mélanogéne,
Diquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4,50. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet,
Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

ROYAL WINDSOR
Det berömda hårstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alltjämnt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,**
Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Husqvarna

Symaskiner
äro helt och hållet tillverkade inom landet, kunna i afscende på konstruktion, hållbarhet samt lätt och tyst gång icke blott mäta sig med utan öfverträffa äfven de bästa utländska samt äro oomtvistligen billiga i förhållande till sin kvalitet.
OBS!
Förmånliga afbetalningsvillkor.

EAU DE QUININE
KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN
ED. PINAUD
18, PLACE VENDÔME PARIS
Bevarar o. stärker hårväxten.
FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

PÅ DEN GIFTA KVINNAN hvilat i icke ringa mån ansvaret för om försäkring å mannens lif kommer till stånd eller ej. Hon blir ofta mannens rådgifvare i denna angelägenhet, och på henne ankommer det i många fall att så ställa husets ekonomi, att medel ej saknas till försäkringspremien. Mången änka med oförsörjda barn beklagar bittert, att hon ej medan tid var understödde mannens sträfvan att genom en försäkring skydda de sinas framtid.

Betänk att
Lifförsäkrings Aktiebolaget
Nordstjernans
UPPFOSTRINGSFÖRSÄKRING

garanterar erforderligt kapital för barnens uppfostran.

Se med Edra egna ögon
att Ni får Mazettis ögon

Ni är då säker på att alltid erhålla en delikat, kraftig och hälsosam cacao.

Varnas för efterapningar af påse och etikett!

Hälsobrunnen HÄLSAN, Hälsingborg.

1:ste juni—1:ste september.
Sofiakällan, landets rikaste koksalkälla. Härliga hafsbad i Öresund, strandbad. Sjukgymnastik, massage. Modern elektrisk behandling ss. **Vierzellenbad** m. m. Lokal hetluftsbekämpning. Radiumkur. Företrädesvis behandlas urinsyrediat, gikt, reumatism, mag- och tarmsjukdomar, kroniska slemhinnekatarer, skrofler, konvalescens. **Brunnskottet**, Hälsingborg, meddelar upplysningar och sänder prospekt. Medicinska förfrågningar besvaras af brunnsläkaren doktor Arvid Björkman, Hälsingborg.

FLORODOL-TVÅLEN
Säljes öfverallt å 60 öre

förlänar sammetsmjuk, smidig och vacker hy, gör hals och händer hvita och mjuka.
Parfumeri FLORA, GEFLE.

Prenumerera på **Barngarderoben!**

Sveriges äldsta och största specialfirma i

BARNKLÄDER
Aktiebolaget
M. BENDIX,
STOCKHOLM,

18 Regeringsgatan. 5 Sturegatan. 90 Drottninggatan.

Säsongsnyheter
nu inkomna.

Sändningar för benäget urval expedieras till ärade kunder samt till i landsorten kända personer.

Ferrin

Fås på apoteken.
Bästa järnmedel
utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Förnämsta medel att skydda huden och bevara hyns friskhet är
Oatine-Crème

— en kraftig, snövit naturprodukt af ren hafre. Äkta Oatine-Crème i hvit burk med grönt lock från The Oatine Co., London, säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. per burk. Oatine-Crème, -Tväål, -Puder o. -Balsam finnas öfverallt samt hos A. W. Norring, Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Sanitetsbindor

till kr. 1.— o. kr. 1:50 pr. duss. Sammanpressade och praktiskt förpackade i mycket små kartonger att medhafva på resor till kr. 2:50 pr. duss. uti Gust. Liljegrens Väfnads- o. Sybehörshandel, Norrköping.

Specialaffär för SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNA DER m. m. Bikt pröfsortiment till landsorten.
Broderi-Affären,
9 Kommandörsgatan 9.

DAMER!

En utförlig Receptbok å 1 kr. öfver Lärarinnan frk. Anna Anderssons praktiska och välkända kurs i finare salater, fina grön- och mellanrätter, lätta frukostätter, extra fin smörgåsbakning, smöruppläggning i mod. mönster, blomsterskäring af rötter till dekorerung samt en hel del praktiska råd m. m. finnes hos Portieren å Hotel Continental, Stockholm. Obs! 12:te tusendet utkommet.

Annonsera i Idun!

Agna
Y
YOG
G
MARGARIN

En bok "Om dekoration och måtning" jämte fullständiga färgskalor sändes gratis och franko till enhver af **Iduns** läsare, som är intresserad af att med ringa arbete och med lysande resultat på otroligt kort tid själf måla och lackera gamla och nya möbler m. m. Insänd Er adr. till Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 20,900,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
          { Sturegatan 32.

Deposition
Kapitalräkning } 4%
Sparkasseräkning }
Fondafdelning. Kassafack

Idun utgifves denna vecka i A och B.